OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN 66-72 AYLIK ÇOCUKLARIN BABA KATILIMI İLE ERKEN DÖNEM MATEMATİK BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayşe Fulya Özdemir

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Psikoloji Anabilim Dalı / Gelişim Psikolojisi Yüksek Lisans Programı

Danışman: Dr.Öğr.Üyesi. Zeynep Çiğdem Özcan

İstanbul

T. C.Maltepe Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Eylül, 2018

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Ayşe Fulya ÖZDEMİR' in "Okul Öncesi Eğitim Alan 66 -72 Aylık Çocukların Baba Katılımı İle Erken Dönem matematik Becerileri Arasındaki İlişkisinin İncelenmesi" başlıklı tezi 28/09/2018 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından değerlendirilerek "Maltepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği" nin ilgili maddeleri uyarınca, Psikoloji Anabilim Dalında Yüksek Lisans/Doktora tezi **oy birliğiyle / oy çokluğuyla, başarılı / başarısız** olarak kabul edilmiştir.

Unvanı. Adı ve Soyadı		İmza
Üye (Tez Danışmanı)	: Dr. Öğr Üyesi Zeynep Çiğdem ÖZCAN	.....
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Handan DOĞAN	.....
Üye	: Dr. Öğr. Üyesi Nihan ŞAHİNKAYA	.....

Doç. Dr. Ahu TUNÇEL ÖNKAL

Enstitü Müdürü

ETİK İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarından bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilmeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; çalışmanın Maltepe Üniversitesinde kullanılan "bilimsel intihal tespit programı" ile tarandığını ve öngörülen standartları karşıladığını beyan ederim.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçlara razı olduğumu bildiririm.

21/10/2018

Ayse Fulya Özdemir

TEŞEKKÜR

Çalışmalarım sırasında bana sonsuz ilgi ve sabırla destek olan çok değerli hocam Dr. öğr. üyesi, Zeynep Çiğdem Özcan' a teşekkürü borç biliyor ve şükranlarımı sunuyorum. Aynı zamanda yüksek lisans sürecinde bana destek olan diğer üniversite hocalarımın da bana kazandırdıkları her şey için hepsine teker teker teşekkürlerimi sunuyorum.

Ölçeklerimin uygulaması sırasında bana destek olan tüm okul yöneticileri, öğretmenler ve rehber öğretmen arkadaşlarıma yardım ve katkıları için teşekkür ederim.

Son olarak eğitim hayatım boyunca bana sürekli destek olan aileme, Yüksek lisans eğitimim boyunca anlayışla destek olan eşim Turhan Özgür Özdemir' e ve oğlum Kemal Demir Özdemir'e teşekkür ederim.

Araştırmanın ilgili alana katkı sağlaması dileğiyle…

Ayşe Fulya Özdemir
10/2018

ÖZ

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ALAN 66-72 AYLIK ÇOCUKLARIN BABA KATILIMI İLE ERKEN DÖNEM MATEMATİK BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Ayşe Fulya Özdemir

Yüksek Lisans Tezi

Psikoloji Anabilim Dalı

Gelişim Psikolojisi Yüksek Lisans Programı

Danışman Öğretim Üyesi: Dr.Öğr.Üyesi. Zeynep Çiğdem Özcan

T. C.Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2018

İnsanların en hızlı gelişim gösterdiği dönem olarak bilinen okul öncesi dönemde çocuğun geleceğini etkileyecek kazanımlar elde edilmektedir. Erken matematik becerileri de bu kazanımlardan biridir. Bireylerin erken dönem matematik becerilerini etkileyen faktörlerden biri aile katılımıdır. Aile katılımı özellikle de baba katılımı son senelerde üzerinde çalışılan konulardan biri olarak alan yazında ele alınmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi eğitimi alan 66-72 aylık çocukların baba katılımlarının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisini incelemektir. Bu araştırmada ayrıca baba katılımının bazı demografik değişkenlere (babanın eğitim seviyesi, babanın aylık gelir düzeyi, kardeş sayısı, kardeşler arası doğum sırası, çocuğun aktif olarak kullandığı el) göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Üsküdar ilçesinde bulunan 8 farklı anaokulunda okuyan 211 anaokulu öğrencisi oluşturmaktadır. Bu öğrencilerin erken dönem matematik becerileri Metropolitan Okul Olgunluğu testinin sayılar bölümü ile baba katılım ise babalara uygulanan Baba Katılım ölçeği ile ölçülmüştür. Ayrıca babalara demografik bilgi formu da uygulanmıştır.

Yapılan analizler sonucunda 66-72 aylık çocukların erken dönem matematik becerileriyle baba katılımları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Baba eğitim düzeyi ve çocuğun anaokulu eğitimi alma süresi ile çocuğun erken dönem matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Baba eğitim düzeyinin yükselmesinin ve çocuğun aldığı okul öncesi eğitim süresinin artmasının çocuğun erken dönem matematik beceri puanlarının lehine olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Baba katılım, Erken dönem matematik becerileri, Anaokulu Eğitimi

ABSTRACT

INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN FATHER PARTICIPATION AND EARLY MATHEMATICAL SKILLS OF 66-72 MONTHS OF PRE-SCHOOL EDUCATION

Ayşe Fulya Özdemir

MasterThesis

Psychology Department
Developmental Psychology Programme
Thesis Advisor: Dr.Öğr.Üyesi. Zeynep Çiğdem Özcan

Maltepe University social Sciences Institute, 2018

During the pre-school period known as the time that human beings make the fastest progress, attainments to shape a child's future are expected to be gained. Early math skills is one of these attainments. The family involvement is one of the factors that affect a person's early math skills. The family involvement, especially the father involvement, as a subject studied in recent years, is discussed in the scope of this study. The primary aim of this study is to deal with the relation of the father involvement on 66-72 months old children and the early math skills. This study also examines if the father involvement differs considering some demographic variances (the educational level of the father, the level of income of the father, the number of the siblings, the birth order of the siblings, the hand actively used by the child). The working group of the study involves 211 pre-school students from eight kindergartens in Üsküdar province. The early math skills of these students are measured with the numbers part of Metropolitan School Maturity test and the father involvement is measured with the Father's Involvement scale. Moreover, demographic information form is also applied.

As a result of the performed analyses, it is found out that between the 66-72 months old children's early math skills and the father involvement there is not a significant correlation. It is ascertained that the educational level of the father and the period that the child attends the pre-school is significantly correlated with the child's early math skills.

Key words: Father involvement, Early math skills, Pre-school Educatio

İÇİNDEKİLER

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI ii
İLKE VE KURALLARA UYUM BEYANI iii
TEŞEKKÜR iv
ÖZ v
ABSTRACT vi
İÇİNDEKİLER vii
TABLOLAR LİSTESİ ix
ŞEKİLLER LİSTESİ x
ÖZGEÇMİŞ xi
1. GİRİŞ 1
1.1. Anaokulu Eğitimi 2
1.1.1. Anaokulu Eğitimi ve Kapsamı 3
1.1.2. Çocuğun Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Yeri ve Önemi 4
1.1.3. Anaokulu ve Gelişim Dönemleri 6
1.2. Erken Dönem Matematik Becerileri 7
1.2.1. Erken Dönem Matematik Becerileri 8
1.2.2. Erken Dönem Matematik Becerilerini Etkileyen Faktörler 12
1.3. Baba Katılımı 18
1.3.1. Baba Katılımı ve Kapsamı 18
1.3.2. Baba Katılımının Belirleyicileri 19
1.3.3. Baba Katılımı Düzeyini Etkileyen Faktörler 20
1.3.4. Baba Katılımı Modelleri 22
1.3.5. Baba Katılımının Etkileri 25
1.4 Araştırmanın Amacı 28
1.4.1. Kavramlar ve Terimler 28

1.4.2. Hipotezler....29
1.4.3. Araştırma Soruları....30
1.5. Araştırmanın Önemi 30
1.5.1. Araştırmanın Sınırlılıkları 32
2 . YÖNTEM 33
2.1. Araştırma Modeli....33
2.2.Evren ve Örneklem....33
2.3. Veriler ve Toplanması 33
2.2.1. İşlem....33
2.2.2. Kişisel Bilgi Formu....34
2.2.3. Baba Katılım Ölçeği 34
2.2.4. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi 35
2.4.Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması 36
3. BULGULAR VE YORUMLAR 38
3.1. Bulgular 38
3.2. Yorumlar....64
4. SONUÇ....71
4.1.Özet....71
4.2.Yargı 73
4.3. Öneriler....73
EK'LER....74
KAYNAKÇA....84

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1.1. Akıl Yürütme ile İlgili yapılan Araştırmalar 15
Tablo 2.1. Normallik Testi 35
Tablo 3.1. Babanın Yaş Dağılımı 37
Tablo 3.2. Babanın Eğitim Durum Dağılımı 37
Tablo 3.3. Babanın Gelir Durumu Dağılımı 38
Tablo 3.4. Çocuk Sayısı Dağılımı 39
Tablo 3.5. Çocuk Sırası Dağılımı 40
Tablo 3.6. Anaokulu Eğitim Süresi Dağılımı 41
Tablo 3.7. Kullanılan El Dağılımı 42
Tablo 3.8. Baba Katılım Ölçeği İfadelerine Ait Dağılım (Araştırmaya katılan babaların katılım düzeyi) 44
Tablo 3.9.Erken Dönem Matematik Becerileri Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Test Edilmesi 49
Tablo 3.10. Matematik Becerisi Puanlarının Babanın Aylık Gelir Durumuna Göre Test Edilmesi 50
Tablo 3.11. Matematik Becerisi Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Test Edilmesi 50
Tablo 3.12. Matematik Becerisi Puanlarının Çocuğun Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Test Edilmesi 51
Tablo 3.13. Matematik Becerisi Puanlarının Anaokulu Eğitim Süresine Göre Test Edilmesi 51
Tablo 3.14. Matematik Becerisi Puanlarının Kullanılan Ele Göre Test Edilmesi 52
Tablo 3.15.Baba Katılım Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Test Edilmesi 53
Tablo 3.16. Baba Katılım Puanlarının Baba Gelir Durumuna Göre Test Edilmesi 55
Tablo 3.17. Baba Katılım Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Test Edilmesi 56
Tablo 3.18. Baba Katılım Puanlarının Çocuk Sırasına Göre Test Edilmesi 58
Tablo 3.19. Baba Katılım Puanlarının Anaokulu Eğitim Süresine Göre Test Edilmesi. 59

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Anaokulu Eğitimi ve Ailenin Katılımı 17
Şekil 1.2. Cabrera-Fitzgerald-Bradley-Roggman Baba Katılımı Modeli 23
Şekil 1.3. Fagan ve Barnett Baba Katılımı Modeli 24
Şekil 3.1. Eğitim Durumu Grafiği 38
Şekil 3.2. Gelir Durumu Grafiği 39
Şekil 3.3. Çocuk Sayısı Grafiği 40
Şekil 3.4. Çocuk Sırası Grafiği 41
Şekil 3.5. Anaokulu Eğitim Süresi Grafiği 42
Şekil 3.6. Kullanılan El Grafiği 43

ÖZGEÇMİŞ

Ayşe Fulya Özdemir

Psikoloji Anabilim Dalı

Eğitim

Derece Yıl Üniversite, Enstitü, Anabilim/Anasanat Dalı

Ls. 2012 Maltepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Psikoloji Anabilim Dalı

Lise 2007 Özel Doğan Koleji

İş/İstihdam

Yıl Görev

2012 - Psikolojik Danışman. Özel FSM Tıp Merkezi

2013- 16 Rehber ve Psikolojik Danışman. Özel Doğan İlkokulu

Mesleki Birlik/Dernek Üyelikleri

Yıl Kurum

2010 - Üye: Türk Psikologlar Derneği

Kişisel Bilgiler

Doğum yeri ve yılı : İstanbul,1990 Cinsiyet: Kadın

Yabancı diller : İngilizce

GSM / e-posta : 05412968920/ fulya-ozgur @hotmail.com

1. GİRİŞ

Okul öncesi dönem, insanların en hızlı gelişim gösterdiği dönem olarak bilinmektedir (Kılıçgün, 2016). 0-6 yaş grubundaki çocukların çok yönlü bir gelişim yaşadığı bu dönemde, çocuğun geleceğini etkileyecek şekilde kazanımlar elde edilmektedir. Bu dönemin insan hayatının tamamını etkileyen bir yapıda olması, 66-72 ay arasındaki çocuklar özelinde gerçekleşecek olan bu araştırma konusunun seçilmesindeki başlıca etkenlerden birisi konumundadır(Bertan ve ark., 2009). Bu dönemde elde edilen kazanımlardan en önemlilerinden biri öğrencinin ileri ki hayatında da önem taşıyan erken dönem matematik becerileridir (Alkan ve Özgen, 2014).

Öğrencilerin erken dönem matematik becerilerini etkileyen en önemli faktörlerden biri aile katılımıdır. Aile katılımı, özellikle de baba katılımı son dönemde üzerinde çalışılan konulardan biri olarak alan yazında ele alınmaktadır (Kotaman, 2008). Baba katılımı; çocuklarla birlikte zaman geçirme, zaman ayıramasa bile duygusal ve fiziksel yakınlık açısından ulaşılabilir olma, çocuğun gelişimi için sorumluluk üstlenmenin meydana getirdiği kavramdır (Kocayörük,2010).Anaokulunda eğitim gören çocukların gelişiminde baba katılımının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisinin belirlenmesi, bu çalışmanın öncelikli hedefi konumundadır. Çocukların gelişiminde annelerin katılımının yanında baba katılımına gerek duyulması, baba katılımının çocuğa olan etkilerinin ölçülmesi de çalışmanın temel araştırma konularından birisidir.

Çocuklar, 0-6 yaş döneminde çevrelerinden yoğun şekilde etkilenmektedir(Arslanargun ve Tapan, 2012). Bu dönemde etkileşim halinde olan geniş bir çevrenin olmaması sebebiyle ailenin belirleyici roller üstlenmesi söz konusu olmaktadır. Baba katılımının anaokulu eğitimi alan çocuklardaki matematik becerileri ile ilişkisinin araştırılmasının nedenlerinden birisi de gelişimi devam eden çocuğun ailesinden yüksek seviyede etkilenmesidir(Keçeli,2008).

Bilgi toplumuna geçilmesi ile birlikte toplumların eğitime yaptıkları yatırım düzeyi önemli ölçüde artış göstermiştir. Bunun bir getirisi olarak çocukların gelişimlerinin erken dönemlerden itibaren sağlanması ve okul öncesi dönemlerde de eğitimin hayatın bir parçası halini almasına yönelik girişimler olmuştur(Oktay,1999).Erken dönem matematik becerilerini de bu kapsamda değerlendirmek mümkündür. Çocuklara kazandırılması hedeflenen matematik becerileri

arasında sayı kavramı, model kavrama, ilişkilendirme, geometri, ölçme, toplama gibi beceriler yer almaktadır(Aktaş,2004).

Modern toplumlarda insanların yaşayış biçimlerinin değişmesi ile birlikte çocuk gelişiminde ve eğitiminde baba katılımının daha fazla gündeme gelmesi söz konusu olmuştur. Yapılacak olan çalışmayla birlikte bu değişimin içeriğine ve baba katılımının önemine yönelik açıklama getirilecektir.

Kadınların çalışma hayatında daha yoğun bir şekilde yer almaya başlamaları ile birlikte değişmeye başlayan aile yapısı, böyle bir çalışma konusunun seçilmesindeki başlıca etkenlerden birisidir. Ayrıca günümüzde babalardan geçmiş dönemlere oranla çocuklarla birlikte daha fazla vakit geçirmeleri ve çocuğun gelişiminde daha fazla sorumluluk almaları beklenmektedir (Kocayörük, 2010). Bu sebeple anaokulu eğitimi alan çocukların erken dönem matematik becerilerinin baba katılımı açısından araştırıldığı bir araştırma konusu seçilmiştir.

1.1. Anaokulu Eğitimi

"Anaokulu eğitimi 0-66 ay grubundaki çocukların gelişim düzeylerine ve bireysel özelliklerine uygun, zengin uyarıcı ve çevre imkânları sağlayan, onların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişmelerini destekleyen, onları toplumun kültürel değerleri doğrultusunda en iyi biçimde yönlendiren ve ilköğretime hazırlayan, temel eğitim bütünlüğü içerisinde yer alan bir eğitim süreci" biçiminde tanımlanmaktadır (Kılıçgün, 2016).

Osmanlı'da okul öncesi eğitimin ilk uygulaması Fatih Sultan Mehmed döneminde kurulan ve vakıflara bağlı olan " SıbyanMektepleri"dir. Bu dönemde SıbyanMekteplerin'de 5-6 yaş çocuklarına verilen eğitim yazı yazmaya, Kur'an okumaya, dua okumaya yönelikti. Sıbyan Mektepleri dışında bir de meslek kazandırmaya yönelik Islahhaneler söz konusuydu. Islahhanelerdesavaş ve isyanlar sonucunda kimsesiz kalan çocukların barınma ihtiyaçları giderilmekte ve onlara mesleki eğitim verilmekteydi(Gönen, 1990; Bilir ve ark., 1998; Akyüz, 1996). Türkiye'de 1960 yılından sonra istenilen seviyede olmasa da okul öncesi eğitimle ilgili önemli gelişmeler yaşanmıştır. 1961 anayasası çocuğun korunmasını ve halkın eğitimini zorunlu kılmıştır(Öz, 1983, akt; Gönen, 1990). 1962 tarihinde Yedinci Milli Eğitim

Şurası'nda ilk kez 'Anaokulu ve Anasınıfı Yönetmeliği' yayınlanmıştır. Bu gelişmeden sonra Türkiye'de resmi ve özel yuva ve anaokulları yaygınlaşmaya başlamış buralarda eğitim gören çocuk sayısında hızlı bir artış görülmüştür (Oğuzkan ve Oral, 1983; Akt. Başal, 1998). Günümüzde çocuk gelişimine yönelik olarak girişimlerin artması ile birlikte anaokulu eğitimi kavramı daha çok gündeme gelmeye ve gelişmeye başlamıştır (Aslan, 2005). Anaokulu eğitimi hakkında bu kısımdaki incelemede anaokulu eğitimi ve kapsamı, çocuğun gelişiminde anaokulu eğitiminin yeri ve önemi, anaokulu ve anasınıfı gelişim dönemleri başlıkları altında açıklamalarda bulunulacaktır.

1.1.1. Anaokulu Eğitimi ve Kapsamı

0-6 yaş dönemindeki eğitimin çocuğun gelişimi açısından öneminin fark edilmesi ile birlikte anaokulu eğitimi daha ön plana çıkmıştır. Anaokulu eğitimi; çocukları ilköğretime hazırlama, evdeki eğitim ve gelişmeimkânlarını geliştirme, dil gelişimi elde etme, sosyal eşitsizlikleri erkenden bertaraf eden bir eğitimdir (Aslanargun ve Tapan, 2012). Buradan hareketle anaokulu eğitiminin zihinsel, fiziksel, sosyal, duygusal ve dil açısından olmak üzere pek çok farklı yönde içeriği olduğunu söylemek mümkündür.

Anaokulu eğitiminin kapsamında bilinmesi gerekenler aşağıdaki gibidir (Baran, Yılmaz ve Yıldırım, 2007):

i. 36-72 aylık –ilköğretim çağına gelmemiş- çocukların eğitimini kapsar.
ii. Çocukların fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimleri esas alınır.
iii. Çocuklara dil becerileri kazandırılmaya çalışılır.
iv. Çocukları ilköğretim eğitimine en iyi şekilde hazırlamaya yönelik çabalar gösterilmektedir.
v. Çocuklara eğitimle amaçlı oyunlar konusunda imkân tanınır.
vi. Çocukların eğitilmesinin yanında eğlenmesi yönünde bir içerik vardır.
vii. Çocuğun gelişim özellikleri dikkate alınarak eğitim verilmektedir.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere anaokulu eğitimi ile birlikte çocukların ilköğretim için her açıdan hazır hale gelmesi hedeflenmektedir. Eğitimin yanında sosyal süreçlerin varlığını bunu destekler niteliktedir.

1.1.2. Çocuğun Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Yeri ve Önemi

Anaokulu eğitimi, çocukların gelişimleri konusunda doğrudan etkisi bulunan eğitim sürecidir. Anaokulunda bir ya da daha fazla süre eğitim alan çocukların kendilerini rahat bir şekilde ifade edebildikleri görülmüştür. Bunun yanında çocukların duygu ve düşüncelerini dile getirmelerinde anaokulu eğitiminin olumlu yönde etkileri olduğu ifade edilmektedir(Özyürek ve Ceylan, 2014).

Çocukların gelişimi denildiğinde bedendeki fiziksel değişimleri içeren fiziksel gelişim; bilgi edinmek için kullanılan süreçleri içeren bilişsel gelişim; çevre ile iletişim kurma ve kendini ifade etmeyi içeren sosyal-duyuşsal gelişim akla gelmektedir(Hamamcı ve Hamamcı, 2015). Anaokulunda bu alanlarda eğitim verilmesi sebebiyle çocuğun gelişiminde anaokulu eğitiminin yeri ve öneminin büyük olduğu çıkarımının yapılması mümkündür.

Anaokulu eğitiminin çocuğun gelişimi sürecindeki yeri ve önemi kapsamında aşağıdaki hususlara değinilmesi gerekmektedir (Kandır ve Alpan, 2008):

i. Çocuğun gelişiminin en hızlı ve yoğun olduğu dönemde verilen eğitimi içerir.

ii. Sosyal ve duygusal gelişimin şekillenmesinde etkili olmaktadır.

iii. Çocuğun gelecekte nasıl bir birey olacağı konusunda belirleyici olan gelişim sağlanır.

iv. Kişilik yapısının şekillenmesine katkıda bulunur.

v. Tavırları etkiler.

vi. Alışkanlıkları belirler.

vii. İnanç-değer-yargılar üzerinde etkisini gösterir.

viii. Algılama gücünün gelişmesini saplar.

ix. Uyum düzeyini artırır.

x. İletişim kurma becerisini artırmak suretiyle çocuğun çevresi ile iyi ilişkiler kurmasını sağlar.

xi. Çok yönlü bir gelişimi gerçekleştirir.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere anaokulu eğitimi, çocukların gelişiminde birçok farklı şekilde etkisini göstermektedir. Bu nedenle anaokulu eğitiminin çocuğun gelişimindeki yeri ve öneminin büyük olduğu rahatlıkla söylenebilir. Özellikle gelecekte çocuğun nasıl bir birey olacağı üzerinde etkisini gösterme potansiyeli olan anaokulu eğitimi, çocuk gelişimi açısından son derece önemli bir yere sahip görünmektedir. Nitekim anaokulu eğitiminin önemi ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçları da anaokulu eğitiminin gelişimin her alanında etkili olduğunu göstermektedir. Unutkan (2007) tarafından yapılan ve okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazırbulunuşluğunun incelenmesi konusunu incelediği çalışmada okulöncesi eğitimi alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre dikkat-hafıza, rakam tanıma, arttırma-eksiltme, sıralama yapma ve ölçekten aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Yani okulöncesi eğitim almış olan çocuklar matematik becerilerinde okul öncesi eğitim almayanlara oranla daha yeterlidirler. Dağlı (2007) tarafından yüksek lisans tezi çalışması kapsamında yapılan ve okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin matematik ve Türkçe becerilerinin karşılaştırılmasını ele aldığı araştırmada okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin matematik ve Türkçe puanları arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin matematik ve Türkçe yılsonu başarı puan ortalamalarının okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasındaki fark sadece akademik becerilerde değil; sosyal, duygusal, fiziksel vb. her alanda karşımıza çıkmaktadır. Erbay (2008) tarafından yapılan okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin sosyal becerilere sahip olma düzeylerini ele alan çalışmada da anaokulu eğitiminin önemini ortaya koyan sonuçlar elde edilmiştir. Anaokulu eğitimi alan çocukların sosyal beceri düzeylerinin anaokulu eğitim almayan çocuklara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür.

1.1.3. Anaokulu ve Gelişim Dönemleri

Anaokulu ve anasınıfı dönemlerinde gelişim fiziksel, sosyal ve bilişsel açıdan meydana gelmektedir. Özellikle bu dönemde çocukların motor becerisi kazanımları hızla gerçekleşmektedir (Kobak ve Pek, 2015). Anaokulu ve anasınıfı gelişim dönemlerinin çocuklara önemli katkılarından birisi olan bu kazanımlar, çocuğun beceri düzeyini geliştirecektir.

Anaokulu gelişim dönemleri kapsamında değinilmesi gereken hususlar arasında motor gelişim, algısal gelişim, sosyal-duyuşsal gelişim, bilişsel gelişim, dil gelişimi gibi alanlar yer almaktadır (MEB, 2009).Tezin bu kısmında bu gelişim alanlarının içeriklerine yer verilecektir.

Motor Gelişim: Yaşam boyu motor davranışta meydana gelen biyolojik yapı, çevre koşulları ve motor görevin gerektirdiklerinin etkileşimi sonucu meydana gelen sürekli değişimdir (Gallahue ve Ozmun, 2002; akt,Şentürk ve ark, 2015). Motor kelimesi hareketi ifade etmekte, yani motor gelişim ve hareket gelişimi eş anlamlı kullanılmaktadır (Gallahue, Ozmun ve Goodway, 2014,akt; Ulutaş ve ark. 2017). Gallaue (1995) motor gelişimin doğum öncesi dönemde başladığını ve dört temel dönemden oluştuğunu ifade etmiştir. Bu dönemler; 0-1 yaş arası bebeğin kendini koruması ve yaşamsal faaliyetlerinde öncü olan refleksleri içeren 'refleksif hareketler dönemi', 1-2 yaş istemli hareketleri içeren' ilkel hareketler dönemi', 2-7 yaş arası koşma, denge, atlama, yakalama, topa ayakla vurma, fırlatma gibi temel becerileri kapsayan 'temel hareketler dönemi' ve 7 yaş sonrasını kapsayan, temel hareketler döneminin de uzantısı olarak kabul edilen hareketlerin kontrolünün ve gerçekleştirmesinin en iyi düzeyde olduğu ' Sportif Hareketler Dönemi'dir (Ulutaş ve ark, 2017).

Sosyal-Duyuşsal Gelişim: Sosyal beceri; kişilerarası ilişkilerde sosyal bilgiyi çözümleme ve anlamanın yanı sıra ona uygun tepkilerde de bulunmayı gerçekleştirebilen,hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen, hem gözlenebilen hemde gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren, öğrenilebilendavranışlardır (Yüksel, 1999). Çocuk için okul öncesi eğitim dönemi sosyal olarak giderek genişleyen ve karışık bir hal alan bir dönemdir. Anaokulu eğitimi çocuğun bu süreçle başetmesini sağlayacak sosyal becerilerin kazandırılmasına yönelik etkinlikleri de kapsamaktadır (Durualp, 2009). Anaokulu eğitiminin yanı sıra çocuğun kişilik yapısı, yetiştiği aile ortamı ve içinde yaşadığı kültürel faktörler de sosyal becerilerini etkileyen diğer önemli faktörlerdir (Özabacı, 2006).

Dil Gelişimi: Dil, bilgi iletmek amacıyla sınırsız birleşimi olan istemli sembollerin kullanıldığı, duygusal ve sosyal iletişimin en önemli birimidir (Aksan,1998). Çocuklar ilk çocukluk döneminin sonlarına geldiklerinde çoğu yapıyı ve grameri yetişkinler gibi anlayabilir ve kullanabilir (Gander ve Gardiner, 2007).Konuşma ve dinleme etkinliklerinin yoğun olarak yer aldığı okul öncesi eğitim programları çocuğun dil

gelişimi açısında oldukça önemlidir. Bu etkinliklerin yanı sıra anaokulu eğitimi alan çocuğun gün boyunca karşılaştığı yeni oyun ortamları, yeni arkadaşlar, yeni yetişkinler gibi zengin uyarıcı çevre koşulları da dil gelişimini olumlu yönde etkilemektedir(Çubukçu, 1991).

Bilişsel Gelişim: Piaget bilişsel gelişimi şu şekilde ifade etmiştir; "Her bireyin zihinsel bir kapasitesi vardır. Zihin beyin ve ilgili sinirlerin bir fonksiyonudur. Zihnin değişme ve kendini yenileme gücü vardır. Buna da zekâ denmektedir. Her bireyin bir de dış dünyası vardır ve bu dış dünyayla ilgili sürekli tecrübeler yaşar. Bu tecrübeler sayesinde çevresiyle etkileşir ve kendi dışındaki bilgileri anlama yeteneğini geliştirir. Buna bilişsel gelişim denir."(Ülgen ve Fidan,1991, akt; Yıldız ve Çağdaş, 2014). “Erken çocukluk döneminde çocuğun bilişsel özellikleri incelendiğinde yetişkinlerden farklıdır. Çocukların kendine özgü bir dünya görüşleri ve düşünce yapıları bulunmakta, zihinsel süreçlerde hem nitelik hem de içerik açısından zamanla gelişimsel değişiklikler oluşmaktadır” (MEB, 2014).Anaokulu eğitiminde bilişsel gelişimin önemini gösteren bu ifadeler aynı zamanda matematik becerileri ile ilişkilendirilmektedir. Erken dönem matematik becerilerinin bir sonraki kısımda araştırılmasıyla birlikte bu husus daha sağlıklı bir şekilde anlaşılacaktır.

1.2. Erken Dönem Matematik Becerileri

Erken dönem matematik becerilerinin temelinde sayı becerileri ve matematiği anlamlandırma yer almaktadır (Yılmaz, 2015).Okul öncesi dönemdeki çocuklar matematik günlük yaşamlarının bir parçası durumundadır(Thorton, Crin ve Hawkins, 2009).Erken çocukluk döneminde mantıksal ve matematiksel düşüncenin desteklenmesi erken dönem matematik becerileri açısından oldukça önemlidir (Kanter ve Darby, 1998). Erken dönem matematik becerilerini açıklamak için bu kısımda matematik becerileri ve erken dönem matematik becerileri, erken dönem matematik becerileri etkileyen faktörler, erken dönem matematik becerilerini geliştirme stratejileri, anaokulu eğitimi ve matematik becerileri konuları incelenecektir.

1.2.1. Erken Dönem Matematik Becerileri

Sayı kavramı, geometri, ölçme, örüntü, karşılaştırma, eşleştirme, sınıflama, gözlem yapma, sıralama, grafik çizme becerilerinin her birisi bireyin matematiksel olarak

düşünme yeteneği ile ilişkilendirilen bir yapıdadır(Unutkan,2007). Dolayısıyla matematik becerilerinin sahip olduğu kapsama dair genel hatlarıyla bir çerçeve çizilmiş olacaktır.

Sayı Kavramı: Piaget'e göre çocuklar yaklaşık 7 yaş civarında somut işlemler dönemine varırlar. Bu dönemde varıncaya kadar da sayıları anlamlı olarak kullanamazlar. Bir çocuk için sayı kavramının tam olarak algılanması için birebir eşleme işlemini başarabilmesi ve sayı korunumu kavramını (miktar değişmezliğini) kazanmış olması gerekmektedir. Sayı kavramı bir mantık sistemidir. Dolayısıyla çocuklar mantıklı düşünme becerileri gelişmeden önce sayı kavramını anlayamazlar. Bu sebeple mantıklı saymayı da öğrenemezler(Aktaş,2004).

Geometri: Geometri, tanımsız olarak bilinen noktalar, düzlemler ve doğrular, uzamsal şekilleri ve bunlar arasındaki ilişkileri inceleyen matematik dalıdır (Dursun ve Çoban, 2006). Hızarcı'ya gore (2004) ise geometri, bireylerin matematiksel düşünmesini kolaylaştırır ve geometrik şekilleri kullanarak bireylerin çözüme ulaşmasını sağlar. Geometrik düşüncenin gelişimi Van Hiele yaklaşımı üzerine odaklanmaktadır. VanHiele yaklaşımına göre geometrik düşünme 5 basamaklıdır. Bu basamaklar şunlardır;

0. Seviye(Göz önünde canlandırma): Geometrik düşünme seviyelerinde en altta yer alan ve sözel olmayan düşünce ile başlayan görsel seviyedir. Bu dönemde çocuklar şekillerin fiziksel görünüşüne bakarak yargıda bulunurlar. Örneğin; çocuk kare ve üçgen şeklini birbirinden ayırabilir fakat bunu açı-kenar ilişkisiyle yapmaz. Sadece şekle odaklanır. Van Hiele'e göre çocuk bu dönemde şekle parçaların toplamı olarak değil bir bütün olarak bakar (Akman,2010).

1. Seviye (Analiz Etme): Çocuklar bu aşamada büyüklük, uzunluk, genişlik gibi birtakım kriterlere göre sınıflama yapabilir ve şekillerin bazı özelliklerini tanıyabilir (Mason 1998; akt; Akman,2010). Bu düzeydeki öğrenciler karenin, dikdörtgenin, paralel kenarın bütün özelliklerini söyleyebilseler de; dikdörtgenlerin, paralel kenarların, dörtgenlerin bir alt sınıf olduğunu göremezler (Yılmaz ve ark. 2008, akt; Akman, 2010).

2.Seviye (Bilgi Çıkarımı): Çocuklar bu aşamada mantıksal muhakeme yapıp, bilgiyi kullanıp şeklin özelliklerinden sonuç çıkarabilir. Yani dikdörtgenin karşılıklı kenarlarının bir parçası paralel ve aynıysa, kenarın bir parçasının da paralel ve aynı olması gerektiğini bilir(Yılmaz ve ark, 2008 akt; Akman, 2010).

3. Seviye (Sonuç Çıkarma-Soyut): Van Hiele'e (1999) göre lise yıllarına denk gelen bu aşamada çocuklar sonuç çıkarmak için kanıtlar, teoremler ve ispat etmenin önemini anlarlar(Akman,2010).

4. Seviye (Kesinlik): Van Hiele'e (1999) göre bu aşamada soyut çıkarımlar yapabilir(Akman,2010) .

Okul öncesi dönemde kare, dikdörtgen, daire ve üçgen geometrik şekilleri söz konusudur. Geometrik şekil kavramı ve şekil kavramının gelişimi çocuklarda paralellik göstermektedir(Clements, 1998, akt; Akman 2010).

Ölçme: Piaget, gelişim dönemlerine göre ölçmeyi şu aşamalarla ifade etmiştir;

Oyun Aşaması (0-7 yaş): Bu dönemde çocuklar oyun oynar ve yetişkinlikleri taklit ederler. Cetvel, ölçme kapları ve terazileri kullanarak ölçümler yaparlar. Kumu, suyu, pirinci, fasulyeyi ve bezelyeyi bir kaptan başka bir kaba dökerken hacmin özelliklerini keşfederler. Nesneleri yukarı kaldırıp taşırken ağırlıkla ilgili kavramları öğrenirler. Her yere uzanarak ulaşamadıklarında uzunluk avramını öğrenirler. Banyo yaparken soğuk ve sıcak kavramını öğrenirler. Bu aşama doğum ile başlar ve işlem öncesine kadar devam eder(Charlesworth ve Lind, 2010, akt; Şahin ve Ulutaş, 2014).

Karşılaştırmalar Yapma: Piaget'in ortaya koyduğu bilişsel gelişim dönemlerinden 2-5 yaş arasında denk gelen işlem öncesi aşamanın hemen öncesinde başlayan bu dönemde çocuklar daha büyük-daha küçük, daha ağır-daha hafif, daha uzun-daha kısa, daha sıcak-daha soğuk gibi karşılaştırmalar yaparlar(Charlesworth ve Lind, 2010, akt; Şahin ve Ulutaş,2014).

Standart Birimleri Kullanma: Bu dönemde çocuklar çubuk ve tahta parçası vs. rastgele ölçüm olarak kullanılabilecek birimler kullanmaya başlarlar. Böylece çocuklar standart birimleri anlamak için ihtiyaç duyacakları kavramları öğrenmiş olurlar (Charlesworth ve Lind, 2010, akt; Şahin ve Ulutaş, 2014).

Sınıflama: Nesneleri genel özellik ve niteliklerine göre biraraya getirerek gruplara ayırma ve çocukların nesneleri, insanları ve olayları düzenlemek için kullandıkları temel yöntemdir. Küçük çocuklar benzer nesneler arasında ilişki kurmaya, benzer nesne ve olayları benzer şekillerde ele almaya sınıflandırma süreci yoluyla başlarlar. (Hohmann ve Weikart, 2000, akt; Aktaş,2004)

Sıralama: Çocuklar tecrübeyle varlıkların büyüklüklerine, uzunluklarına, ağırlıklarına, miktarlarına vs. göre sıralandığını öğrenirler. Sıralama özelliğini kazanmış bir çocuktabakları ağırdan hafife, çubukları uzundan kısaya, bardaktaki suyu azdan çoğa doğru sıralayabilirler. Sayma ile ilgili olarak da çocuk bir nesnenin sıralamada kaçıncı olduğunu söyleyebilir, 1'den 10'a kadar sıralayabilir. Bir oyunda kaçıncı sırada olduğu anlayabilir ve olayları oluş sırasına koyabilir(Güven,2005).

Örüntü:Sıralama becerisinin bir üst aşamasıdır. Öncelikle örüntüyü fark edebilme, sonrasında var olan bu örüntüyü tekrar edebilme, en sonunda da yeni bir örüntü oluşturabilme süreçlerini içermektedir. Örüntü, belirlenmiş bir kurala göre sıralama yapmaktır. Fakat sıralamadan farkı vardır. Bu fark bu kuralın tekrar edilmesidir. Tekrar eden kuralı hatırlatmayı ve buna göre sıralama yapmayı gerektirir (Şahin ve Ulutaş,2014).

Karşılaştırma: Farklı nitelikte olan en az iki varlık ya da durumu kıyaslamaktır. Karşılaştırma, sınıflandırmanın tersidir denebilir. Çünkü sınıflandırma aynılık, karşılaştırma ise farklılıkla ilgilidir. Karşılaştırma; tür, boyut, uzunluk,yükseklik, ağırlık veya hız gibi ayırtedici özellikler doğrultusunda bir ilişki bulunmasıdır. İkinci özelliği ise miktar karşılaştırmasıdır.Sıralama ve ölçmenin temelidir (Charlesworth ve Lind, 2010, akt; Şahin ve Ulutaş, 2014).

Eşleştirme: Sayı kavramının en temel bileşenidir. Bir grubun diğer grup ile aynı sayıda eleman içermesine yönelik algıyla birlikte gelişmekte olan beceridir. Örneğin; her çocuğun oyuncağının olması, her öğrencinin gözünün olması, her saksının içinde fasulye tohumunun olması vs. Bu beceri, duyu-motor döneminde itibaren çocukların hareketlerinde gözlemlenebilmektedir. Örneğin; küçük bir bebek her defasında elinde tek bir nesne tutabileceğini, ağzına yalnızca bir tek şey götürebileceğini vs. deneme yanılmalarla fark ederken, büyüdükçe daha karmaşık eşleştirmeler yaparak her

sandalyeye bir kişi her kişiye bir çatal verilecek şekilde düzenlemeler yapabilir (Charlesworth ve Lind, 2003, akt; Şahin ve Ulutaş, 2014).

Grafik Çizme: Çocuklar için hem bilgilendirici hem eğlenceli bilimsel düşünme araçlarıdır. Veri elde etmeyi ve bu veriler ile sıralama, sınıflandırma, sayma ve karşılaştırma yapmayı görsel imgeleri kullanarak sağlar. Genellikle doğrudan gözlem yapılarak cevaplandırılamayan sorular veri toplanarak cevaplandırılır. Ayrıca veriler grafikler ile birçok yolla organize edilebilir, tanımlanabilir ve özetlenebilir. (jackman,2005, akt; Şahin ve Ulutaş,2014).

Uyanık ve Kandır (2010), erken dönem matematik becerilerini şu şekilde açıklamaktadır: "Okul öncesi dönemde yer alan okuma yazma becerileri ve matematik becerileri erken akademik beceriler olarak adlandırılmaktadır. Matematik becerilerinin kapsamında ise büyük–küçük gibi boyutla ilgili kavramlar, tanıma, adlandırma, eşleştirme, karşılaştırma, gruplama, sıralama, sayılar, toplama, çıkarma ve bölme işlemi, model alma, geometri ve uzaysal mantık, ölçme, grafik oluşturma gibi beceriler bulunmaktadır" (Uyanık ve Kandır, 2010). Erken dönem matematik becerilerinin erken dönem akademik becerileri arasındaki yerinin anlaşılması adına bu ifadeler önemlidir.

Bireyin matematik becerileri, okul öncesi dönemdeki nitelikli uygulamalar aracılığıyla geliştirilmeye müsaittir (Avcı ve Dere, 2017). Bu nedenle erken dönem matematik becerilerini sahip olduğu önem düzeyinin yüksek olduğu yönünde değerlendirme yapılması mümkündür. Bireyin gelecekteki matematik becerisinin niteliğinin gelişmesi noktasında erken dönem matematik becerilerinin belirleyici konumda olması, dikkate alınması gereken bir ayrıntıdır.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere erken dönem matematik becerilerinin matematiğe temel oluşturma konusunda yardımcı olacak şekilde bir içeriği bulunmaktadır. Bu becerileri önemli konuma getiren ise akademik başarı açısından etkili bir temel atılmasına sağlayacakları katkı olarak görünmektedir. Üstleneceği bu önemli rol sebebiyle matematik becerilerinin içeriğinin bilinmesinin temel gereklilikler arasında yer aldığı söylenebilir. Erken dönem matematik becerileri, çocuğun yeteneklerinin doğasını anlamak açısından da önem ifade etmektedir(Borovik ve Gardiner, 2006).

1.2.2. Erken Dönem Matematik Becerilerini Etkileyen Faktörler

Matematiğe karşı bakış açısı, erken dönem matematik becerilerini etkileyen faktörler arasında ilk sıralarda yer almaktadır. Matematiğin zor olduğu şeklinde bir yaklaşım benimsemek matematik becerilerinin erken dönemlerde edinilmesini güçleştirmektedir. Bu nedenle çocukların küçük yaşlarda olumlu bir matematik bakış açısına sahip olmasını sağlamak gerekmektedir (Orçan, 2013). Böylece erken dönem matematik becerilerinin gelişilmesi için uygun koşulların oluşacağı düşünülmektedir.

Erken dönem matematik becerilerini etkileyen faktörlerle ilgili olarak geliştirilen ilkelere değinilmesi gerekmektedir. Bu noktada varlığı gözlenen ilkeler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır(Avcı ve Dere, 2017: 4-5):

i. Çocukların matematiğe olan ilgileri desteklenmelidir.

ii. Matematiksel gelişim seviyesi açısından çocuğun konumu belirlenmelidir.

iii. Çocukların seviyesine uygun olarak matematik dersi programları geliştirilmelidir.

iv. Sosyal ve kültürel özellikler dikkate alınmak suretiyle matematik becerileri programı oluşturulmalıdır.

v. Matematiğin tüm etkinlikler için kullanılabilen bir yapıda olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

vi. Kalıcı beceri edinilmesi için aktif bir şekilde faaliyet yürütülmelidir.

vii. Çocukların matematik etkinliklerinde materyal kullanımına maksimum özen gösterilmelidir.

viii. Matematik becerileri sürekli bir şekilde değerlendirmeye alınmalıdır.

ix. Çocukların tüm duyularına hitap edecek şekilde öğretim yapılmalıdır.

x. Erken dönem matematik becerileri ediniminde çocukları pozitif yönde katkıda bulunulmalıdır.

xi. Erken dönem matematik becerileri kazanımına ebeveynlerin aktif bir biçimde katılımı sağlanmalıdır.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere erken dönem matematik becerilerinde dikkate alınması gereken pek çok faktörün varlığı söz konusudur. Bunlar arasında ebeveynlerin katılımının sağlanması, çalışmamızdaki temel araştırma konusuyla doğrudan ilişkili olması sebebiyle ayrıca göz önünde bulundurulması gereken

bir yapıdadır. Öğretmenler, çocukların matematik becerilerini etkileyen faktörlerden bir diğeridir (Lunsford ve Poplin, 2011). Bu nedenle eğitimcilerin matematik öğretimi konusundaki yeterlilikleri son derece önemli bir konuma gelmektedir.

Erken dönemde matematik becerileri ediniminde etkisini olan başlıca faktörler zihinsel etkenler, sosyal etkenler ve çevresel etkenler şeklinde sıralanmaktadır (Unutkan, 2007). Matematik becerileri edinecek olan çocuğa göre bu etkenlerin her birisinin farklı düzeyde etkisinin gözlenmesi söz konusu olabilir. Erken dönem matematik becerilerini etkileyen faktörlerin genel çevresini belirleyen bir yapıda olması sebebiyle bu etkenlerin bilinmesinde fayda vardır.

Çocukların okul öncesi dönem içerisinde matematik becerilerini de içerecek şekilde akademik becerileri en üst seviyede kazanmaları gerekmektedir (Uyanık ve Kandır, 2010). Bu gerekliliğin karşılanabilmesi için matematik becerilerini geliştirme stratejilerine ihtiyaç duyulmaktadır. Stratejiler hakkında yapılacak olan doğru planlamalar ile birlikte çocukların matematik becerileri edinmelerinde daha etkili bir şekilde ilerleme kaydedilmesi mümkün olacaktır.

Erken dönem matematik becerileri geliştirme stratejilerinde ilk olarak eğitim programının içeriği belirlenmeli, eğitim amaçları için de öğrenme yolları tespit edilmelidir (Orçan, 2013). Aksi takdirde süreç içerisinde bir hata yapıldığı zaman zincirleme hatalar ortaya çıkabilecektir, ancak sağlıklı planlama ile birlikte bu durumun önüne geçilecektir. Stratejilerin geliştirilmesi sürecinin başlangıcındaki bu işlemlere bu açıdan bakılmasıyla birlikte daha etkili sonuçların elde edilmesi için uygun koşullar oluşacaktır.

Yılmaz (2015),erken dönem matematik becerilerinin edilmesi stratejileri ve önemini şu şekilde açıklamıştır:“okul öncesi dönemde doğal deneyimler yoluyla kendiliğinden başlayan matematik becerileri ediniminin zengin öğrenme yaşantıları sağlayan yarı ya da tam yapılandırılmış deneyimler aracılığıyla desteklenmesi çocukların daha sonraki dönemde kazanacakları ileri düzeydeki matematiksel beceriler açısından büyük önem taşımaktadır”(Yılmaz, 2015). Diğer araştırmalarda yapıldığı gibi çocukların erken dönem matematik becerilerinin geleceğe olan etkilerinin vurgulandığı bu ifadelerde, geliştirilecek olan stratejilerin içeriğine yönelik yol gösterici nitelikte veriler yer almaktadır.

Akıl yürütme, erken dönem matematik becerileri ile ilişkilendirilen konulardan birisidir. Bu kapsamda yapılan araştırmalarda elde edilen bilgilerin tamamı aşağıdaki tablo üzerinde gösterildiği gibidir.

Tablo 1.1. Akıl Yürütme ile İlgili yapılan Araştırmalar

Akıl Yürütme Türü	Kapsamı	Yaş Grubu
Niceliksel (sayısal)	Para Oyunu	2.9 ve 6.2 yaşlar
Niceliksel (sayısal)	Miktar Kavramları- Nesne resimleri ve sayılar	5-6 yaşlar
Niceliksel (sayısal)	Daha büyük, daha fazla gibi karşılaştırma kavramları	2 - 85+ yaşlar
Matrix (şekil tamamlama)	Sözel olmayan problem çözme, tümevarımsal, uzamsal	2.6 – 7.3 yaşlar
Mantıksal	Örüntü, üçgenler, blok sayma, kavramsal düşünme	3- 18.11 yaşlar
Görselleştirme ve akıl yürütme	Sınıflandırma, sıralama, tekrarlı örüntüler, analoji tasarlama	2- 20.11 yaşlar
Matematiksel Sayısal	Sayma, sayıları sıralama, şekilleri tanıma ve karşılaştırma, sayılarla işlemler, cebir, zamanı söyleme, olayları sıralama, parayla ilgili problemleri çözme, tablo ve grafik kullanma, standart olmayan ölçme birimleri kullanma	Okul öncesi – üçüncü sınıf
Analojik	Renk, şekil, boyut kavramları ile analoji	Anasınıfı- birinci ve ikinci sınıf
Matematiksel	Karşılaştırma kavramları	Anasınıfı- birinci ve ikinci sınıf
Problemleri analiz etme ve çözme	Kavramlar ve işlemler	2-95 yaş

Kaynak: Ergül, 2014.

Tablo 1.1'de yer alan verilerden hareketle erken dönem matematik becerileri hakkında geliştirilen stratejilerin içeriğini araştıran çok sayıda çalışma olduğunu söylemek mümkündür. Çocukların hangi konularda akıl yürütmeye odaklanması gerektiğini göstermesi bakımından yukarıdaki tabloda yer alan bilgilerin her birisi ayrı ayrı önem ifade etmektedir.

Anaokulu eğitimi dönemi, çocukların gelişimlerinin en hızlı olduğu dönemlerden birisi olduğu için matematik becerileri ve anaokulu eğitimi konusu başlı başına önem ifade etmektedir. Bu dönemde çocukların günlük aktiviteler, oyunlar, materyal keşfi gibi seçeneklerle matematik becerileri edinmesi hedeflenmektedir (Kandır ve Uyanık, 2010). Anaokulundaki çocukların sahip olduğu farklılıkların göz önünde bulundurulması süreç içerisindeki gerekliliklerden birisidir.

Matematiksel beceriler, problem çözme yeteneğine sahip olmakla ilişkilendirilmektedir ve gelecekte uzmanlaşmak açısından faydalıdır (Veggel ve Amory, 2014). Bu nedenle anaokulu eğitiminde çocuklara matematik becerileri kazandırılmasına yönelik girişimler büyük önem taşır. İlkokula gelmeden önce bu becerilerin kazandırılması, çocuğun matematikten uzaklaşması ihtimalini düşüreceği için önemlidir.

Aile katılımı, anaokulu eğitimi açısından büyük öneme sahiptir. Anaokulu eğitimi ve ailenin katılımı aşağıdaki şekilde gösterildiği gibidir.

Aile Katılımı Etkinlikleri	
Aile eğitimi etkinlikleri	• Konferanslar • Eğitim toplantıları • Eğitim panoları • Anne baba kütüphaneleri • Broşürler • Makale kutuları
Aile iletişim etkinlikleri	• Ebeveynlerle yapılan ilk görüşmeler • Tanışma toplantıları • Okul ziyaretleri • Kitapçıklar • Aile toplantıları • Telefon görüşmeleri • Bireysel görüşmeler • Okula geliş- gidiş zamanları • Haber mektupları • Yazışmalar (kısa notlar, defterler, günlükler, dosyalar) • Teknolojinin kullanımı • Bülten • Bülten tahtası / Duyuru panoları • Dokümantasyon paneli • Afişler • Toplu dosyalar • Fotoğraflar, ses ve görüntü kayıtları • Dilek kutuları • Sosyal organizasyonlar • Gelişim raporları
Ebeveynlerin eğitim etkinliklerine katılımı	• Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere katılım • Evde eğitim etkinliklerine katılım
Mesai (çalışma) saatleri dışında gerçekleştirilecek etkinlikler	• Ev ziyaretleri
Yönetim ve karar verme sürecine katılım	

Şekil 1.1. Anaokulu Eğitimi ve Ailenin Katılımı

Kaynak: Günay Bilaloğlu, 2014.

Şekil 1.1'de görüldüğü üzere konferans, eğitim toplantıları, okul ziyaretleri gibi aile eğitimi etkinliklerinin yanı sıra aile iletişimi etkinliklerine olan katılım, anaokulu eğitimi açısından önemlidir. Buna ek olarak ebeveynlerin eğitin etkinliklerine katılımının sınıf içi ve sınıf dışı eğitimle evde eğitimi içerdiği, anaokulu eğitimi ve ailenin katılımı kapsamında belirleyici bir konumda olduğu anlaşılmaktadır. Aile katılımı ile ilgili yapılan araştırmalar daha çok annenin çocuğun eğitimine verdiği destek olarak ele alında da son yıllarda özellikle baba katılımını konu alan çalışmalar

alan yazında ele alınmaktadır. Tezin bundan sonraki kısmında baba katılımı incelenecektir.

1.3 . Baba Katılımı

Baba katılımı, çocukların gelişiminde annelerin rollerinin yanında gerekli olan önemli bir etkendir (Sımsıkı ve Şendil, 2014). Çalışmanın bu kısmında baba katılımı hakkında yapılacak olan inceleme gereğince baba katılımı ve tarihçesi, baba katılımının belirleyicileri, baba katılımı düzeyini etkileyen faktörler, baba katılımı modelleri, baba katılımının etkileri, baba katılımının çocuk gelişimi açısından etkileri başlıkları altında açıklama getirilecektir. Böylece çalışmanın temel araştırma konularından birisi olan baba katılımına ilişkin kavramsal bir yaklaşım aracılığıyla bilgiler verilmiş olacaktır.

1.3.1. Baba Katılımı ve Kapsamı

Çocukların gelişimi ve eğitiminin desteklenmesi, ailenin katılım göstermesi gereken bir süreçtir (Gürşimşek, 2010). Babaların bu süreçte çocuklara yönelik sağladığı / sağlayacağı katkılar, baba katılımının kapsamını meydana getirmektedir. Bu gelişim süreci içerisinde babaların çocuklarıyla daha yakından ilgilenmeleri bugün baba katılımı konusunda gelinen noktayı işaret etmesi bakımından dikkate alınmak durumundadır (Gürşimşek, 2010).

Kadınların çalışmaya başlamaları, babaların çocuk bakımından daha aktif bir biçimde rol almasını beraberinde getirmiştir. Son yıllarda baba ve çocuk arasındaki yakınlaşmanın düzeyinde artış yaşandığı görülmektedir (Telli ve Özkan, 2016). Baba katılımının tarihi süreçteki gelişimi açısından bu husus oldukça önemli bir ayrıntı niteliği taşımaktadır.

Bireyde sosyalleşmenin ilk başladığı yer ailedir (Dündar, 2014). Bu nedenle ebeveynlerin çocuğun sosyalleşmesine pozitif yönde katkıda bulunacak bir biçimde yaklaşım sergilemeleri gerekmektedir. Çocuklara ilgi göstermeyi gerekli kılan bu etkileşim, aynı zamanda baba katılımının ortaya çıkmasında etkili olmuştur. Annelerin çocukların gelişiminde üstlendiği rollerin farklılaşması ve günümüzdeki koşulların geçmişe oranla kayda değer farklılıklar içermesi, baba katılımının tarihçesinde göz önünde bulundurulması gereken bir ayrıntıdır.

Çocukların eğitimle ilgili yaklaşımlarının şekillenmesinde baba katılımının etkileri büyüktür. Okuldaki başarı, okula devam düzeyi gibi hususlardaki durum baba katılımının etkisi altındadır. Ayrıca baba katılımıyla birlikte çocukların davranışsal ve sosyal açıdan gelişim kaydetmesi beklenmektedir (Kotaman, 2008). Baba katılımı konusunun çok yönlü bir şekilde ele alınması gerektiğini göstermesi bakımından bu hususlar önemli bir yere sahiptir.

1.3.2. Baba Katılımının Belirleyicileri

Çocukların gelişiminde baba katılımı, çocuklarla oyun oynamak suretiyle katılım göstermek şeklinde olmaktadır. Annelerin verdikleri bakım hizmetleri, çocuklarla oynadıkları oyunların arka planda kalmasına neden olmasının yanında baba katılımı konusunda çocuklarla oyun oynama konusunun öne çıkmasını beraberinde getirmiştir (Uludağlı, 2017).

Baba katılımının belli başlı belirleyicileri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Kuzucu ve Özdemir, 2013):

i. Baba olmaktan duyulan memnuniyet düzeyi,

ii. Babanın çocuklara destek sağladığı hissinin olup olmaması,

iii. Babanın çocukların istek ve ihtiyaçlarını karşılama konusundaki isteklilik seviyesi,

iv. Babanın çocuk tarafından sırdaş olarak görülüp görülmemesi,

v. Baba ve çocuğun birlikte etkinliklere katılıp katılmamaları,

vi. Duygusal olarak çocuğun babaya yakınlık düzeyi,

vii. Babayla çocuğun anlaşma biçimleri,

viii. Çocuğun günlük yaşantısında babasının varlığını hissetme düzeyi şeklindedir.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere baba katılımının birçok belirleyicisi bulunmaktadır. Baba katılımı üzerinde belirleyici konumda olan unsurların bazıları gündelik hayatın parçası konumunda iken bazılarının genel bir süreci içerdiği anlaşılmaktadır. Tüm bunların bir araya gelmesiyle birlikte baba katılımının belirleyicileri konusunun birden fazla boyutta değerlendirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır. Uludağlı (2017), baba katılımında etkisi olan faktörler hakkında yaptığı araştırmada babanın kendisi, anne ve çocukla ilgili faktörlerin etkisini tespit etmiştir. Araştırmacıya göre; babanın demografik özellikleri, sosyal yönü, annenin çalışma durumu, eş ile ilişki niteliği, annenin katılımcı ya da engelleyici tutumu, çocuğun cinsiyeti, yaşı ve mizacı gibi faktörler baba katılımı üzerinde etkili olmaktadır. Yapılacak olan çalışmada ise baba katılımının belirleyicileri olarak baba eğitim seviyesi, baba gelir düzeyi, çocuk sayısı, çocuk doğum sırası, anaokulu eğitim süresi ele alınacaktır.

Baba katılımının belirleyicileri arasında çift yönlü etkileşimin bilinmesi gerekmektedir. Baba katılımı kapsamında babadan çocuğa yönelik olarak gerçekleşen etkileşimlerin yanında çocuktan babaya doğru gerçekleşen etkileşimlerin varlığının olduğu ifade edilmektedir (Sımsıkı ve Şendil, 2014).

İletişim, baba katılımı konusundaki temel belirleyicilerden birisidir. Babaların çocuklarını doğru ve daha iyi bir şekilde anlaması için iyi bir iletişim kurmaları şarttır (Ünüvar, 2010). Bu sebeple baba katılımının belirleyicilerine ilişkin yapılan değerlendirmede iletişime yer verilmesi gerekmektedir. Babanın çocuğuyla iletişiminde karşılıklı etkileşimi esas almasının etkili katılım için faydalı olması beklenmektedir.

1.3.3. Baba Katılımı Düzeyini Etkileyen Faktörler

Çocuk gelişiminde ailenin katılımı, evde ve okulda aile katılımının etkileri olduğunu ortaya koymuştur (Kayısılı, 2008). Baba katılımı için de geçerli olan bu durum baba katılımı düzeyini etkileyen faktörler arasında yer edinmiştir. Aynı zamanda baba katılımının çocuğun gelişiminde birden fazla açıdan etkisi olduğunu göstermesi sebebiyle bu husus önemlidir.

Ailede çocukların gelişimine ayrılan vakit, baba katılımını etkileyen faktörlerden birisidir. Babanın çocuğuna ya da çocuklarına daha fazla vakit ayırmasıyla birlikte

çocuk gelişiminin yanında baba için de olumlu sonuçlar ortaya çıkacaktır (Telli ve Özkan, 2016). Babanın çocuklara vakit ayırma konusundaki isteği, baba katılımının seviyesini belirleyen temel hususlardan bir tanesi olarak görünmektedir.

Baba katılımı düzeyini etkileyen diğer faktörler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Kuzucu, 2011: 79):

i. Kadının çalışma hayatında yer alma düzeyinin artması,

ii. Doğumdan kısa süre sonra kadınların çalışma hayatlarına geri dönmesi,

iii. Kadın erkek eşitliğinin yaygın hale gelmesiyle birlikte çocuk yetiştirmede erkeklerin de rol almaya başlaması,

iv. Sosyal gelişmelerin babanın çocuk gelişimine katılımını gerekli hale getirmesi,

v. Ekonomik faktörler sebebiyle kadınların çocuklarla ilgilenmek dışında roller üstlenmeye başlaması,

vi. Psikolojide yaşanan gelişmelerle birlikte çocuk gelişiminde baba katılımının gerekliliğinin fark edilmesi,

vii. Kadınların ev işi ve çocuk bakımı gibi konularda eşlerinden rol paylaşımı talep etmeye başlaması şeklindedir.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere baba katılımının düzeyini etkileyen faktörlerin büyük çoğunluğu değişen kadın-erkek rolleri etrafında şekillenmektedir. Bu noktada özellikle kadınların çalışma hayatında yer alması ve kadın-erkek eşitliği konularının diğer hususların önünde yer aldığı yönünde bir çıkarımda bulunulması mümkündür.

Babalık rol tanımların, baba katılımı düzeyini etkileyen faktörlerden bir diğeridir. Babaların geçmişte çocukların gelişiminde ve yaşamındaki rollerinin ihmal edilmesi, son yıllarda değişmeye başlamıştır. Cinsiyet rollerinin değişim gösterdiği dünyada babalık rol tanımları da farklılık gösterir olmuştur (Uludağlı, 2017). Bu gelişmeler baba katılımı konusunda etkisini gösteren temel gelişmelerden birisi olarak kabul edilmektedir.

Baba katılımı konusunda babanın varlığının yanında babanın tavırlarındaki sıcaklık, ebeveynlik memnuniyeti, çocuğu yetiştirme biçimi, dil kullanımı gibi faktörlerin etkisi bulunmaktadır (Sımsıkı ve Şendil 2014). Babanın çocuğa ayırdığı

zamanın yanında çocuğa karşı olan yaklaşımının önemli bir etken olduğu bu ifadeler aracılığıyla yapılabilecek olan çıkarımlardandır.

Çocuklarla geçirilen zaman miktarı, baba katılımını ve katılımın etkinliğini etkileyen faktörlerden bir tanesi konumundadır. Bu noktada günümüz babalarından geçmişteki babalara oranla çocuklarıyla birlikte daha fazla ve daha etkili zaman geçirmeleri beklenmektedir (Kocayörük, 2010). Babanın çocukların gelişiminde üstlendiği rolün artması açısından çocuklarla geçirilen zaman miktarının artması son derece önemli bir yere sahiptir.

1.3.4. Baba Katılımı Modelleri

Baba katılımı, önceleri çocuğun gelişiminde ihtiyaç olan ekonomik desteğin sağlanmasını ifade etmekte iken değişen koşullarla birlikte sosyal ve duygusal açıdan çocuklara destek sağlamasını içermeye başlamıştır. Baba katılımının değişen içeriği gereği babanın çocukla sıcak ve destekleyici ilişkiler kurması beklenmektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007). Çocukların gelişimi açısından babanın katılımının bu yönü oldukça önemlidir.

Baba katılımı konusunda yapılan araştırmalarda farklı yaklaşımların öne çıkması, farklı baba katılımı modellerinin varlığını beraberinde getirmiştir. Baba katılımı konusunda geliştirilen belli başlı modeller aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Duran, 2010):

i. Belsky süreç modeli,

ii. Lamb modeli,

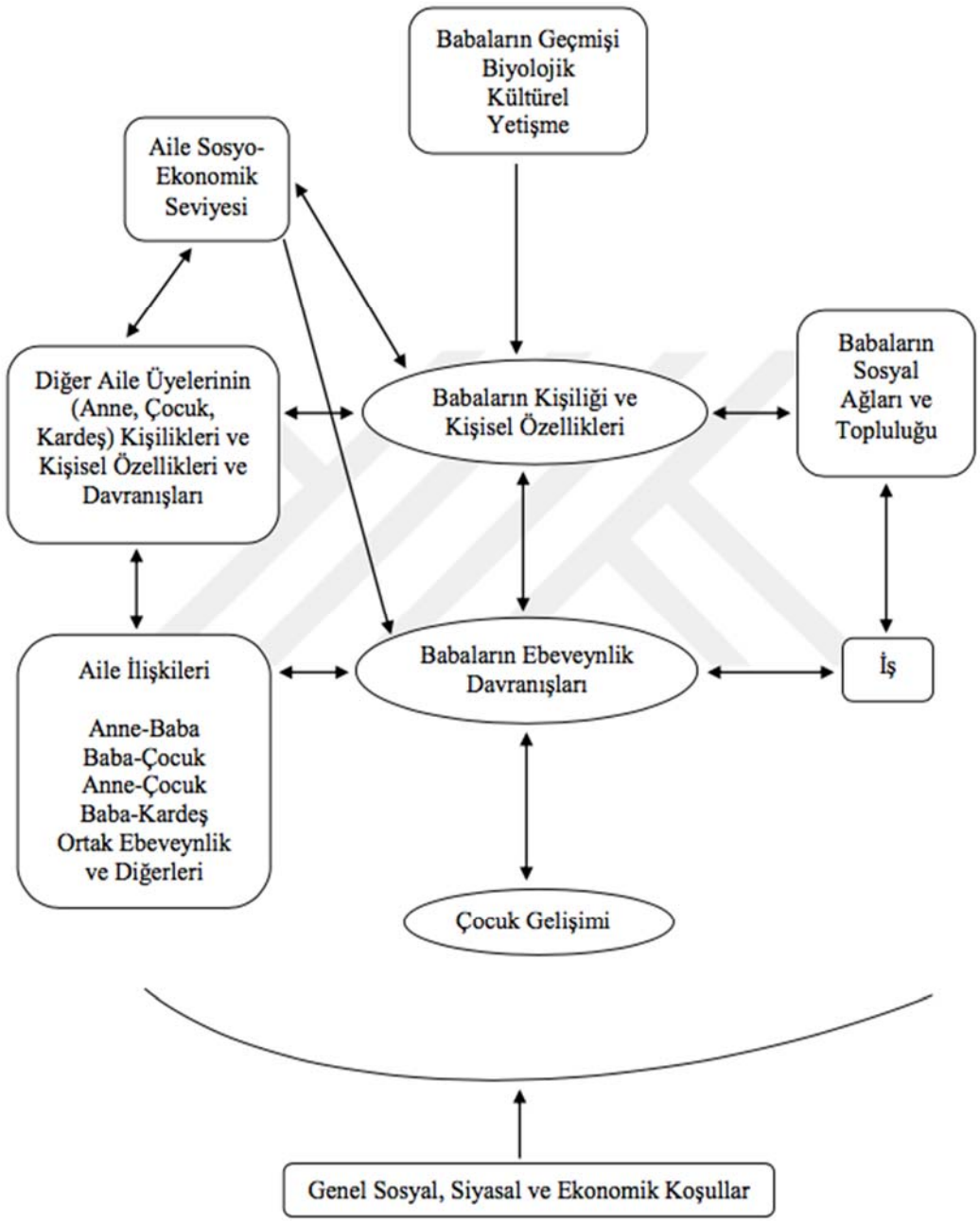
iii. İnteraktif model,

iv. Fagan ve Barnett modeli,

v. Cabrera-Fitzgerald-Bradley-Roggman tarafından oluşturulan baba katılım modeli şeklindedir.

Görüldüğü üzere baba katılımıyla ilgili olarak farklı odak noktalarının belirlenmesi ve bunun neticesinde yeni modellerin ortaya çıkması söz konusu olmaktadır. Konuyla ilgili her modele değinilmesi çalışmanın kapsamını aşacağı için yukarıda olduğu gibi öne çıkan modellere yer verilmesi yeterli görülmüştür.

Baba katılımı modellerinden Cabrera-Fitzgerald-Bradley-Roggman modelinin içeriği aşağıdaki şekilde gösterildiği gibidir.

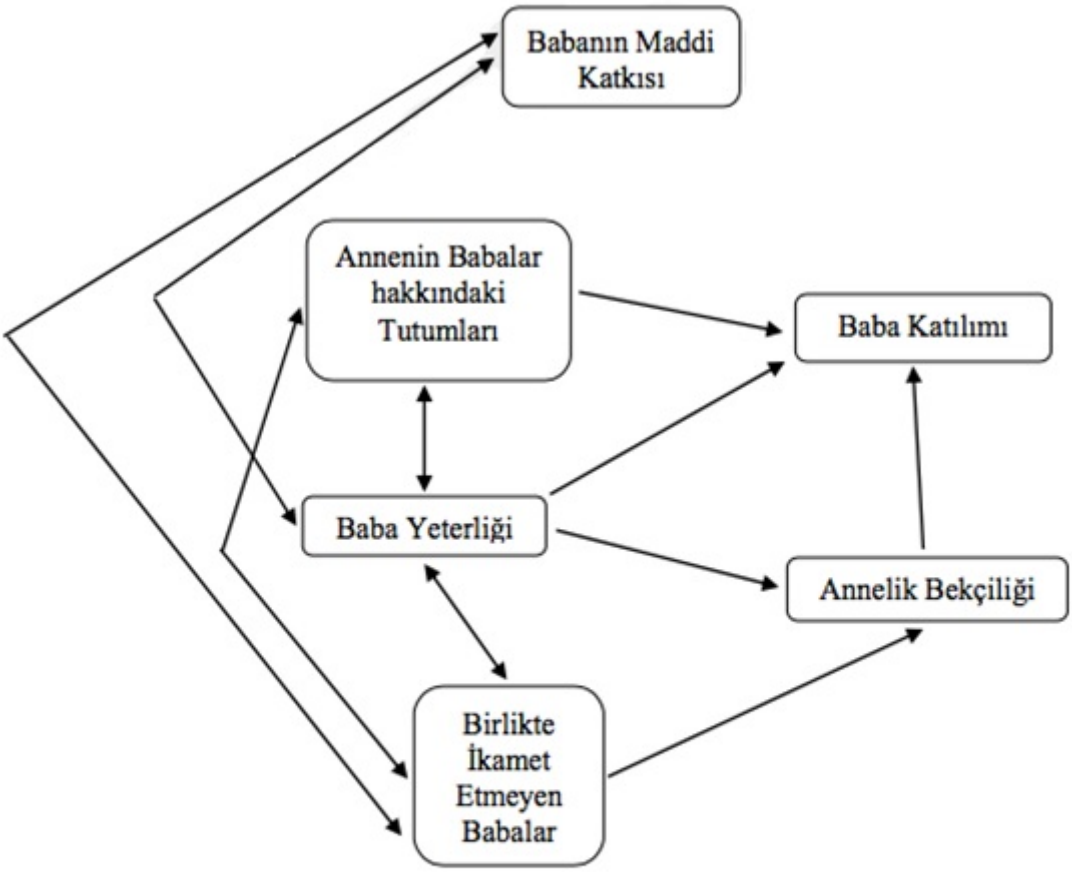

Şekil 1.2. Cabrera-Fitzgerald-Bradley-Roggman Baba Katılımı Modeli

Kaynak: Karabulut, 2017.

Şekil 1.2'deki verilerden hareketle çocukların gelişiminde baba katılımı; babanın yetişme biçimi, kişilik özellikleri, ebeveyn davranışlarının etrafında şekillenmektedir.

Babanın yapmakta olduğu iş ve ailenin diğer bireyleri ile olan ilişkiler de bu modelde göz önünde bulundurulması gereken başlıca faktörler olarak öne çıkmıştır.

Fagan ve Barnett modelinin sahip olduğu kapsam, aşağıdaki şekil üzerinde gösterilmiştir.

Şekil 1.3. Fagan ve Barnett Baba Katılımı Modeli

Kaynak: Karabulut, 2017.

Şekil 1.3'te görüldüğü üzere babanın maddi katkısının yanı sıra annenin babalar hakkındaki tutumlarının belirleyici rolleri bulunmaktadır. Babanın aileyle birlikte

oturma durumu, bu modele göre baba katılımının temel belirleyicilerinden birisi olarak görünmektedir. Bu modelin içeriğinin nispeten dar olduğu ancak özgün bir yaklaşımı bulunduğu değerlendirmesi yapılabilir.

1.3.5. Baba Katılımının Etkileri

Baba katılımının etkileri, babanın yeterli katılım göstermesi durumunda olumlu yönde olacaktır. Bu sebeple baba katılımı konusuna gösterilen ilginin düzeyi de günden güne artış gösteren bir yapıdadır. Çocuk ve baba arasında olumlu ilişkiler kurulmasını sağlayan baba katılımın bu yönü şu şekilde açıklanmaktadır: "Çocuğuna çeşitli haklar tanıyan baba, onun dürüst olmasını sağlar. Çocuğuna sorumluluk yükleyerek başarı duygusunu tatmasına yardımcı olur. Şefkatli ve tutarlı bir disiplin uyguladığında çocuğa kendi kendini yönetme yeteneği kazandırır. Bu nedenle çocuk, sağlıklı bir gelişim gösterir" (Telli ve Özkan, 2016).Görüldüğü üzere baba katılımı, çocukların gelişiminin istenilen şekilde olumlu yönde ilerlemesine katkıda bulunacak nitelikte etkiler içerir.

Çocukların akranlarıyla olan ilişkilerinin niteliğini belirleyen faktörlerden bir tanesi de baba katılımıdır. Özellikle ergenlik çağında çocukların babaları ile olan ilişkileri ve babanın katılım düzeyi, çocukların akranlarıyla olan ilişkilerinin niteliğinin şekillenmesinde etkilidir (Kocayörük, 2010). Çocuğun gelişimini etkilemesinin yanında çevresi ile kurduğu/kuracağı ilişkileri etkileyen bir yapıda olması, baba katılımının etkilerinin pek çok farklı alanda kendisini göstereceğini ortaya koyması bakımından önemlidir.

Annelerin çocuğun gelişiminde olan etkilerinin yanında babaların da benzersiz rollerinden bahsedilmesi mümkündür. Bu noktada baba sevgisinin çocukların gelişiminde anne kadar etkili olduğu ifade edilmektedir (Uludağlı, 2017). Baba katılımının çocuklar açısından etki düzeyini ortaya koyması bakımından bu husus dikkate alınmak durumundadır.

Baba katılımının etkilerini göstereceği alanlar aşağıdaki şekil üzerinde gösterildiği gibidir.

Şekil 1.4. Baba Katılımının Etkileri

Kaynak: Erol, 2016.

Şekil 1.4'teki verilerin de destekleyeceği üzere baba katılımı çocuklarda sosyal yeterlilik, bilişsel gelişim, ortamlara pozitif katılım, iletişim kurabilme, akademik başarı, sözcük dağarcığı gelişimi, dil gelişimi gibi sosyal ve eğitimle ilgili süreçleri etkileyecek bir yapıdadır. Baba katılımının çocuklar üzerinde çok yönlü bir şekilde varlığını hissettireceğini desteklemesi bakımından bu etkilerin her birisi ayrı ayrı önem ifade etmektedir.

Çocukların baba katılımı ile birlikte sosyal ilişkilerinde daha başarılı bireyler oldukları görülmektedir (Tezel Şahin ve Özbey, 2007).Bu da çocukların gelişiminde baba katılımının doğrudan etkili olduğunu ve bu etkilerin oldukça önemli bir düzeyde bulunduğunu göstermektedir. Baba katılımının bireyin gelecekteki tutum ve davranışlarına yön verecek nitelikte olması, baba katılımının çocuk gelişimindeki önemini ortaya koymaktadır.

Babaların katılımı, çocukların toplumsal kabul düzeyini artırmaktadır (Kuzucu, 2011). Bu açıdan değerlendirildiğinde baba katılımının toplumsal süreçlere tesir ettiği yönünde bir çıkarımda bulunulması mümkündür. Aynı zamanda çocukların toplumda

yer edinebilmesini etkiliyor olması, baba katılımının bu yönünü son derece önemli bir konuma taşımaktadır.

Ruh sağlığı ile olan ilişkisi baba katılımının çocuk gelişimi açısından önemi konusu gereğince yer verilmesi gereken ayrıntılardan bir diğeri olarak görünmektedir. Buna göre çocukların ruh sağlıklarının şekillenmesinde baba katılımı doğrudan etkilidir. Baba katılım düzeyine göre çocukların gelişim süreçlerinde mutsuzluk, suç ve şiddet eğilimi, kaygı, stres, depresyon ile ilgili içerikler farklılaşabilir (Kuzu ve Özdemir, 2013). Çocuğun gelişiminde doğrudan etkisi olan bu konulara olan etkisi, baba katılımının önemi kapsamında yer almaktadır.

Çocukların kişiliğinin temel yapısı altı yaşında oluşmaktadır ve bu nedenle özellikle çocukların gelişimindeki ilk 5 yılda baba katılımının önemi büyüktür (Telli ve Özkan, 2016). Bu süreçte babaların çocuklarıyla yakın ilişkiler kurması ve çocuğun gelişimine olumlu yönde katkı sağlaması beklenmektedir. Çocukların cinsiyetlerine göre babaların üstleneceği rollerin değişebileceğinin ve babanın çocuğun cinsiyetine göre farklı yaklaşımlara sahip olabileceğinin bu noktada yinelenmesinde fayda vardır.

Baba katılımının yüksek olduğu çocukların okula giriş döneminden başlayarak okulla ilgili iyi tutum geliştirmeleri söz konusu olmaktadır (Allen ve Daly, 2002). Bu nedenle baba katılımının çocuklara okulla ilgili süreçlere olumlu yönde tesir etmesi beklenmektedir. Çocuğun akademik başarı kazanmasına katkı sağlayacak olan bu husus, baba katılımının çocuk gelişimi açısından önemi kapsamında değerlendirilmeye müsaittir.

Çocukların gelişimi ve baba katılımı açısından yapılan araştırmalarda ulaşılan sonuçlardan bazıları, baba katılımı ve çocuk gelişimi açısından önemini gösteren hususlar arasında yer almaktadır. Bu araştırmaların içeriği şu şekilde özetlenebilir: "Bazı araştırmacılar, babanın çocuğun yaşamına katılımının, annenin katılımına göre yetişkinlik dönemindeki uyumla daha güçlü olarak ilişkili olduğunu ileri sürmektedir. Benzer şekilde ergenlerin iyilik hallerinin, anne katılımına göre baba katılımıyla daha güçlü olarak ilişkili olduğunu belirtmişlerdir" (Uludağlı, 2017). Anne katılımıyla bir araya gelmesi durumunda baba katılımının daha etkili bir biçimde etkisini göstereceği ve bunun çocuk gelişimi açısından daha faydalı olacağı değerlendirmesinin yapılması mümkündür.

Sonuç olarak babanın çocuklarına gösterdiği sevgi annelerin sevgisi gibi benzersiz bir yapıdadır (Uludağlı, 2017). Bu sebeple baba katılımının çocukların gelişimleri üzerinde etkisinin olması kaçınılmazdır. Çocukların sosyal, duygusal, psikolojik ve akademik gelişimleri –yani gelişimlerinin tamamında- baba katılımının belirleyici rollerinin bulunması, baba katılımı konusunun önemli olmasını beraberinde getirmektedir. Konuyla ilgili yapılmış bazı çalışmaların sonuçları şu şekildedir; Rossi'ye (1984) göre baba, çocuğunun analitik becerisini, sözel zekâsını ve akademik başarısını olumlu etkilemekte, bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Tezel Şahin ve Özbey (2009), "okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi" başlıklı makalede babaların okuldaki etkinliklere katılması durumunda çocukların eğitim ve gelişimlerinin daha olumlu seyrettiği sonucuna varılmıştır.

1.4. Araştırmanın Amacı

1.4.1. Kavram ve Terimler

Anaokulu Eğitimi: Çocukların ilkokul eğitimine başlamasının öncesinde ilkokula hazırlık şeklinde bir içeriğe sahip olan eğitimdir (Seven,2014).

Baba Katılımı: Baba katılımı genel olarak, babanın varlığı, sıcaklığı, ebeveynlik memnuniyeti, babanın çocuğunu yetiştirmesi, maddi desteği ve dil kullanımı gibi katılım aktivitelerini kapsamaktadır(Downer, Campos, McWayne ve Gartner, 2008, akt; Sımsıkı ve Şendil 2014). Bir başka deyişle çocuğun yaşamında baba katılımı babadan çocuğa, bunun yanında çocuktan babaya doğru karşılıklı etkileşimleri ve aile etkilerini kapsamaktadır (akt; Sımsıkı ve Şendil 2014; Cabrera, Fitzgerald, Bradley ve Roggman, 2007).

Erken Dönem Matematik Becerileri: Okul öncesi dönemde çocukların okul matematiği için gerekli olan problem çözme, sonuç çıkarma, bağlantı kurma, matematik dilini kullanma, şekil, sayı ve işlemler, ölçüm ile mekânda konum becerilerini temel düzeyde kazanmasıdır(Avcı ve Dere,2015).

Bu araştırmanın temel amacı anaokulu eğitimi alan 66-72 aylık çocukların baba katılımlarının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisini incelemektir. Bu araştırmada ayrıca baba katılımının ve erken dönem matematik becerilerinin bazı

demografik değişkenlere (babanın eğitim seviyesi, babanın gelir düzeyi, kardeş sayısı, kardeşler arası doğum sırası, çocuğun aktif olarak kullandığı el) göre farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir.

1.4.2. Hipotezler

Bu bağlamda Erken matematik becerileri ile baba katılımı özelindeki araştırmada aşağıdaki hipotezler oluşturulmuştur:

- A1. Erken dönem matematik becerileri baba eğitim seviyesine göre farklılaşmaktadır.
- A2. Erken dönem matematik becerileri babanın gelir seviyesine göre farklılaşmaktadır.
- A3. Erken dönem matematik becerileri çocuğun doğum sırasına göre farklılaşmaktadır.
- A4. Erken dönem matematik becerileri çocuğun aldığı anaokulu eğitimi süresine göre farklılaşmaktadır.
- A5. Erken dönem matematik becerileri çocuğun kullandığı aktif ele göre farklılaşmaktadır.
- A6. Baba katılımı babanın eğitim seviyesine göre farklılaşmaktadır.
- A7. Baba katılımı babanın gelir seviyesine göre farklılaşmaktadır.
- A8. Baba katılımı çocuğun aldığı anaokulu eğitim süresine göre farklılaşmaktadır.
- A9. Baba katılımı çocuğun doğum sırasına göre farklılaşmaktadır.
- A10. Erken dönem matematik becerileriyle baba katılımı arasında bir ilişki vardır.

1.4.3. Araştırma Soruları

Çalışma kapsamında aşağıdaki araştırma soruları oluşturulmuştur:

- H1. Erken dönem matematik becerileri baba eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?
- H2. Erken dönem matematik becerileri babanın gelir seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?

- H3. Erken dönem matematik becerileri çocuğun doğum sırasına göre farklılaşmakta mıdır?
- H4. Erken dönem matematik becerileri çocuğun aldığı anaokulu eğitimi süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- H5. Erken dönem matematik becerileri çocuğun kullandığı aktif ele göre farklılaşmakta mıdır?
- H6. Baba katılımı babanın eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?
- H7. Baba katılımı babanın gelir seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?
- H8. Baba katılımı çocuğun aldığı anaokulu eğitim süresine göre farklılaşmakta mıdır?
- H9. Baba katılımı çocuğun doğum sırasına göre farklılaşmakta mıdır?
- H10. Erken dönem matematik becerileriyle baba katılımı arasında bir ilişki var mıdır?
- H11. Araştırmaya katılan babaların katılım düzeyleri nasıldır?

Sıralanan çalışma sorularının yanıtlanması ile birlikte baba katılımı ve erken dönem matematik becerileri ilişkisinin kapsamının açıklanması hedeflenmektedir. Çalışmanın amaçlarının gerçekleşmesi noktasında bu sorulara yönelik elde edilecek olan yanıtlar belirleyici rol oynayacaktır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Çocuğun çevresiyle etkileşiminin en fazla olduğu ve çevreden en çok etkilendiği dönem erken çocukluk dönemidir. Erken çocukluk döneminde günlük deneyimlerinin önemi büyüktür. Özellikle informal matematik yeteneğini çocuk, aile ve çevreyle etkileşimi sonucunda kazanır (Çelik ve Kandır, 2013). Yaşamın ilk yıllarında edinilen informal matematik yeteneği çocuğun ileri ki yıllarda edineceği matematik becerilerinin temelini oluşturmaktadır.

Zaman içinde yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmeler aile içindeki anne baba rollerinin değişmesine yol açmıştır. Annenin çalışma hayatına daha aktif olarak katılması ve doğumdan kısa bir süre sonra çalışmaya başlaması, babalık rollerinin çocuğun yaşamında daha önemli bir yere gelmesine yol açmıştır (Kuzucu, 2011). Çocuğun yetiştirilmesinde ve erken dönem akademik beceriler kazanmasında, çocuğun annesi tarafından desteklenmesinin önemli olduğu kadar baba tarafından desteklenmesi de

önemlidir. Duyarlı annelik kadar duyarlı babalık kavramının da çocuk gelişimi için önemli olduğu, üzerinde durulması gereken konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bugüne kadar yapılan çalışmalar daha çok annelik olgusu üzerinde durmuştur. Çocuk üzerinde babanın etkisine ilişkin çalışmalar anneler üzerinde yapılan çalışmalara göre oldukça yetersizdir. Baba katılımı ve erken dönem matematik becerileriyle ilgili herhangi bir araştırma rastlanmamıştır.

Bunedenle bu araştırma, babaların çocukları üzerindeki etkilerinin farkına varmaları, babaların, çocuklarının erken dönem matematik becerilerine nasıl katkıda bulunabileceklerini anlamaları ve bu konuda bilinçlenmelerine katkıda bulunacağı için önemlidir. Araştırma sonuçlarının anne-babalara önemli bilgiler sunacağı düşünülmektedir.

Aynı ya da benzer konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara yol gösterici şekilde sonuçlara ulaşılacağı düşüncesi, çalışmanın alan yazına olası katkıları kapsamında yer alır. Böyle bir çalışma hazırlanmasıyla birlikte anaokulu eğitimi, baba katılımı, erken dönem matematik becerileri ile ilgili alan yazına katkıda bulunulacağı düşünülmektedir. Çalışma hayatında geçirilen zamanın artmasının aileyle ilgilenilen zaman miktarını düşürdüğü günümüz koşullarında babaların katılımlarının çocukların gelişimine katkısını ortaya koyacak olması, çalışmanın literatüre sağlayacağı olası katkılar arasındadır. Akademik becerilerin gelişiminde baba katılımının gerekliliğini ve önemini ortaya koyması, çalışmanın olası katkılarından bir tanesidir.

1.5.1. Araştırmanın Sınırlılıkları

- Araştırma kapsamında kısıtlı bir örnekleme ulaşılmış olması,
- Ölçekleri destekleyecek şekilde odak grup görüşmeleri, klinik mülakatlar uygulanmamış olması,
- Baba katılımının akademik etkinlikler olarak sınırlandırılmamış olması,
- Çalışmanın sadece Üsküdar ilçesindeki okul öncesi eğitim veren kurumlara uygulanmış olması çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

1.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını veya derecesini belirlemeyi amaçlayan ilişkisel tarama modelindedir (Karasar, 1999).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemiyle Üsküdar ilçesinde 8 bağımsız okul öncesi kurumdan rastgele seçilen 66-72 ay aralığındaki 211 çocuk ve babalarından oluşmaktadır. Bu çocukların %47'si 1 yıldır, %48'i 2 yıl ve %28'i 3 yıl ve üzeri süredir anaokuluna gitmektedir. %75'i sağ elini , %11'i sol elini ve %14'ü her iki elini de kullanmaktadır. Babaların en küçüğü 26 yaşında ve en büyüğü 70 yaşındadır, %22'si ilkokul mezunu, %17'si ortaokul mezunu, %36'sılise mezunu ve %25'i üniversite mezunudur. %12'si gelir durumu düşük, %13'i alt orta ve %75'i orta gelir grubundadır. , %23'ü 1 çocuk sahibi, %51'i 2 çocuk sahibi ve %26'sı 3 çocuk ve üzeri çocuk sahibidir. %20'sinin 1. çocuğu, %41'inin 2. Çocuğu ve %15'inin 3. çocuğu okul öncesi kuruma gitmektedir.

2.3. Veriler ve Toplanması

2.3.1. İşlem

Araştırma için, İstanbul'un Üsküdar ilçesindeki tüm anaokullarına ölçekleri uygulayabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. (Bakınız, Ek 1) Okulların müdürleri ile görüşülüp izin alındıktan sonra öğrencilerin okul numaralı doğum tarihlerinin listesi alınmıştır. Öğrenciler arasından 66-72 aylık olanlar belirlenmiş ve araştırmaya seçilmiştir.

Ölçeklerin uygulanacağı öğrencilerin bulundukları okullardaki rehber öğretmenler ile görüşülerek araştırmanın amacı ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Öncelikle okul rehber öğretmenleri aracılığı ile babalara "Onay Formu" "Kişisel Bilgi Formu" ve "Baba Katılım Ölçeği" gönderilmiştir. Formları toplama işlemi yaklaşık 30 gün sürmüştür. Toplam 300 form gönderilmiş olup 211 baba araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Çalışmayı kabul eden ve formlarını eksiksiz şekilde dolduran babaların okul öncesi eğitimi almakta olan çocuklarına 3'erli gruplar halinde "Metropolitan Okul Olgunluğu"

testinin sayı bölümü uygulanmıştır. Uygulamalar yaklaşık 2 ay süreyle devam etmiştir.Uygulanan ölçekler toplandıktan sonra uygulamadan toplanan veriler Statistical PackageforSocialSciences (SPSS) 15 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

2.3.2. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu, anne-baba-çocuk hakkında demografik bilgilere ulaşmak için hazırlanmıştır. Bu formda çocuğun yaşı, ebeveynlerin yaşı, eğitim durumları, meslekleri, kaçıncı çocuk olduğu, çocuğun kaç yıl anaokulu eğitimi aldığı, çocuğun hangi elini kullandığı, ailenin aylık geliri, bilgilerine yer verilmektedir (Bakınız Ek 2).

2.3.3. Baba Katılım Ölçeği (BAKÖ)

Sımsıkı ve Şendil (2014) tarafından 3-6 yaş arasında çocuğu olan babaların baba katılımını ölçmek amacıyla geliştirilmiştir(Bakınız Ek 3). Yapılan faktör analizi sonucunda üç faktörlü yapı elde edilmiş ve toplam varyansın %41.7'sini açıkladığı saptanmıştır. Faktör analizi sonucunda ortaya çıkan 3 boyut şunlardır;Keyfi Meşguliyet(KM), İlgi ve Yakınlık (İY) ve Temel Bakım (TB) olmak üzere 3 alt boyuttanve37maddedenoluşmaktadır(ŞendilveSımsıkı,2014)

Alt boyutlar şunlardır:

Keyfi Meşguliyet(17 madde): Çocuğun babayla birlikte geçirdiği serbest zaman aktivitelerini ve çocukla oynadığı çeşitli oyunları içermektedir. (Madde numaraları: 1, 3, 5, 7, 10, 12, 14, 15, 20, 21, 23, 25, 28, 31, 33, 35, 37)(Şendil ve Sımsıkı,2014).

İlgi ve Yakınlık (12 madde): Çocuğun yaşadığı şeylere karşı ilgili ve duyarlı davranmak ve çocuğu fiziksel ya da sözel sevgi ve ilgi göstermeyi içermektedir. (Madde numaraları: 6, 9, 13, 17, 18, 19, 22, 27, 30, 32, 34, 36) (Şendil ve Sımsıkı,2014).

Temel Bakım(8 madde): Çocuğun fiziksel bakımının karşılanması ve ihtiyaçlarının giderilmesini içermektedir. (Madde numaraları: 2, 4, 8, 11, 16, 24, 26, 29)(Şendil ve Sımsıkı,2014).

BAKÖ'de maddeler davranış biçimleri şeklinde olup, beşli likert tipi ölçek üzerinden yanıtlanmaktadır. "Her zaman böyledir" seçeneği 5 puan, "Çoğunlukla böyledir" seçeneği 4 puan, "Bazen böyledir" seçeneği 3 puan, "Nadiren böyledir" seçeneği 2 puan, "Hiçbir zaman böyle değildir" seçeneği 1 puan almaktadır. Böylece ölçeği yanıtlayan babaların, maddelerde yer verilen davranışı ne sıklıkta yaptıklarını ifade etmeleri sağlanmıştır. Her boyut için ayrı puan elde edilmektedir. Ayrıca toplam puan da kullanılmaktadır.

Alt boyutların Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları, Keyfi Meşguliyet boyutu için .89; Temel Bakım boyutu için .83; İlgi ve Yakınlık boyutu için .85 ve BAKÖ Toplam puanı için .92 olarak bulunmuştur.

Yapı geçerliliğine yönelik olarak yapılan analiz sonuçlarına göre, KM ve TB boyutları arasında, KM ve İY boyutları arasında, KM ve BAKÖ Toplam puanı arasında, TB ve İY boyutları arasında, TB ve BAKÖ Toplam puanı arasında, İY ve BAKÖ Toplam puanı arasında pozitif yönde ileri düzeyde ilişkiler olduğu bulunmuştur (Şendil ve Sımsıkı, 2014).

2.3.4. Metropolitan Okul Olgunluğu Testi

Hildreth, Griffiths&McGauvran (1965) tarafından "Metropolitan Okul Olgunluğu testi" (Bakınız EK4) ilköğretime başlayacak olan çocukların birinci sınıfta verilecek olan yönergeleri almaya hazırlıklı olmalarını sağlayacak özellikleri ve başarı düzeylerini ölçmek üzere geliştirilmiştir. Türkçeye uyarlaması Oktay(1980) tarafından yapılmıştır. Testte toplam 6 bölüm bulunmaktadır. Bu bölümlerden; kelime anlama (19madde), cümleler(14madde), genel bilgi(14 madde), eşleştirme(19 madde) alt testlerinden alınan toplam puan okuma olgunluğunu, sayı alt testi (24 madde) ise sayı olgunluğunu, kelime anlama, cümleler, genel bilgi, eşleştirme, sayılar ve kopya etme (10 madde) alt testlerinin toplam puanları ise genel olgunluk seviyesini göstermektedir.16 sayfalık bir kitapçıktan oluşan test toplamda 100 maddedir. Bu çalışmada erken dönem matematik becerilerini ölçmek amacıyla "sayı alt testi" puanlarından yararlanılmıştır. Test boyunca çocuktan sözlü bir cevap beklenmemektedir. Test maddelerinin hepsi Türk çocuklarının tanıdığı resimlerden oluşmaktadır. Her alt testten önce çocuğa o bölümde neler yapılacağına dair yönerge verilmektedir (Kayılı, 2010).

195 ilkokul birinci sınıf çocuğuna birkaç gün arayla uygulanan testin sonucunda elde edilen güvenilirlik katsayıları.53-.83 arasında değişiklik göstermiştir. Her test için ayrı ayrı hesaplanan standart hata puanları ise 1.35 ile 2.02 arasında bulunmuştur(BakınızEk4)(Kayılı,2010).

2.4 . Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Bu kısımdaverilerin analizi hakkında bilgiler ortaya konulacaktır. Öncelikle ölçme araçlarının dağılımına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Tablo 2.2. Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov		
	Statistic	sd	p
Matematik Becerileri	0,158	211	0,000
Keyfi Meşguliyet	0,051	211	0,200
İlgi ve Yakınlık	0,163	211	0,000
Temel Bakım	0,056	211	0,200
Baba Katılımı	0,047	211	0,200

Tablo 2.1 incelendiğinde, matematik becerisi puanının normal dağılım göstermediği, böylece araştırmaya konu olan verilerin analizinde normallik varsayımını gerektirmeyen istatistikler kullanılması gerektiği için verilerin analizinde parametrik olmayan istatistiklerin kullanılmasına karar verilmiştir.

Baba katılım toplam puanı ve keyfi meşguliyet ve temel bakım alt boyutlarının normal dağılım sergilediği ancak ilgi ve yakınlık alt boyutunun normal dağılım sergilemediği tespit edilmiştir. Böylelikle baba katılım toplam puanı baz alınarak, baba katılım toplam puanı ve alt boyutlarının analizinde parametrik testler kullanılmıştır. Ölçeklerin toplam puanlarındaki ilişkiyi test edebilmek içinse Spearman Sıra Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Sayısal gelişmelerle ilgili veriler tablolar haline getirilip yorumlanmış, $\alpha = 0.05$ düzeyinde test edilmiştir.

Araştırma verileri değerlendirilirken, tanımlayıcı istatistiksel analiz yapılarak Frekans, Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma kullanılmıştır.

Öğrencilerin matematik becerisi puanları ve demografik değişkenler arasındaki ilişkiye bakılırken Kruskal-Wallis H testi yapılmıştır.

Baba katılım puanları ve demografik değişkenler arasındaki ilişkiye bakılırken Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) testi yapılmıştır.

Baba katılım puanları ve alt puanları ve öğrencilerin matematik becerisi puanları arasındaki ilişkiye bakılırken yapılan Spearman Brown Korelasyon analizi yapılmıştır.

2. BULGULAR VE YORUMLAR

2.1. Bulgular

Çalışmaya ilişkin bulgular şu şekildedir,

Tablo 3.1. Babanın Yaş Dağılımı

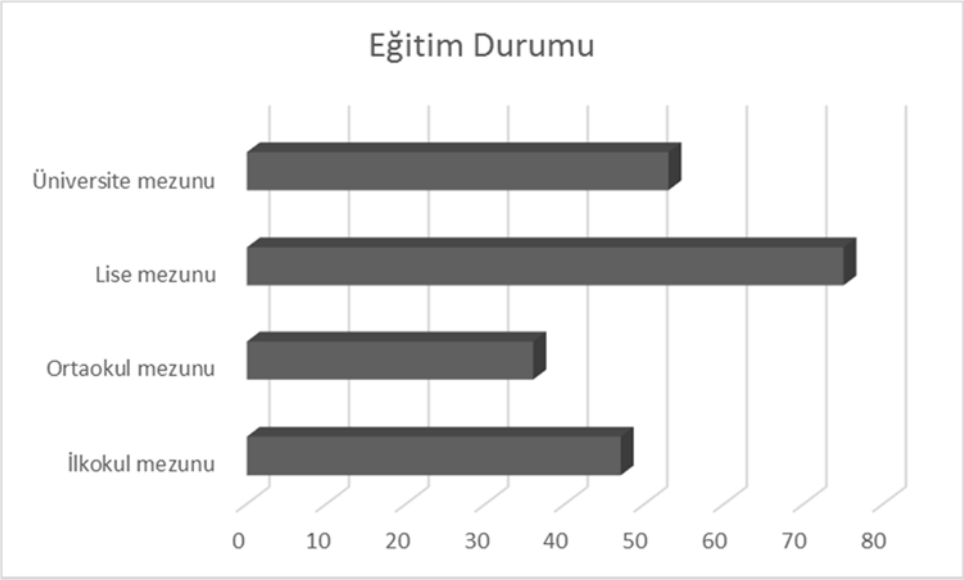
	N	Min.	Max.	Ort.	SS
Babanın yaşı	211	26,00	70,00	39,27	5,63

Tablo 3.1 incelendiğinde, araştırmaya katılan babaların en küçüğü 26 yaşında ve en büyüğü 70 yaşındadır. Yaş ortalaması 27'dir.

Tablo 3.2. Babanın Eğitim Durum Dağılımı

	n	%
İlkokul mezunu	47	22
Ortaokul mezunu	36	17
Lise mezunu	75	36
Üniversite mezunu	53	25
Toplam	211	100,0

Tablo 3.2 incelendiğinde, %22'si ilkokul mezunu, %17'si ortaokul mezunu, %36'sılise mezunu ve %25'i üniversite mezunudur.

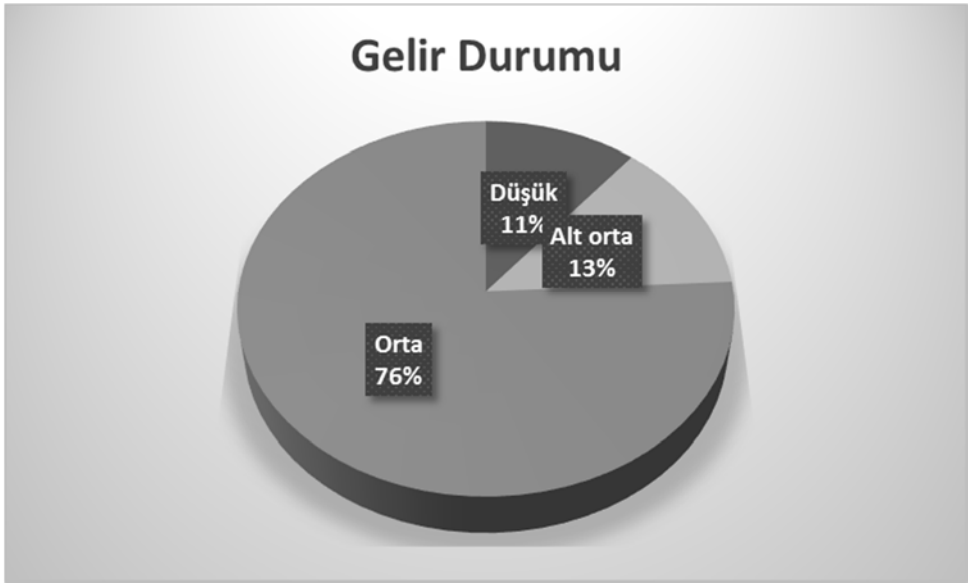

Şekil 3.1. Eğitim Durumu Grafiği

Şekil 3.1'de görüldüğü gibi, lise mezunu baba oranı en yüksek, ilkokul, ortaokul ve üniversite mezunu baba oranıneredeyse eşittir.

Tablo 3.3. Babanın Gelir Durumu Dağılımı

	n	%
Düşük	23	12
Alt orta	28	13
Orta	160	75
Toplam	211	100

Tablo 3.3incelendiğinde, çalışma grubunun %12'sinin gelir durumu düşük, %13'ü alt orta ve %75'i orta gelir grubundadır.

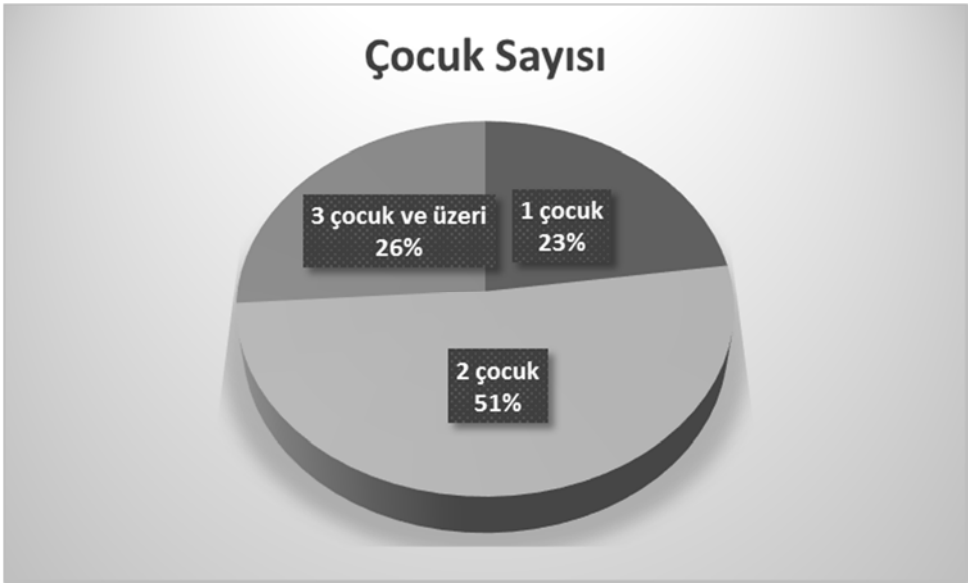

Şekil 3.2. Gelir Durumu Grafiği

Şekil 3.2'de görüldüğü gibi, orta gelir durumuna sahip baba oranı en yüksek olmak üzere sırası ileonu alt orta, düşük gelir grupları takip etmektedir. Gelir durumu açısından bakıldığında ailelerin yüksek bir oranda orta sınıf gelir grubunda yer aldığı görülmektedir.

Tablo 3.4. Çocuk Sayısı Dağılımı

	n	%
1 çocuk	48	23
2 çocuk	108	51
3 çocuk ve üzeri	55	26
Toplam	211	100

Tablo 3.4 incelendiğinde, %23'ü 1 çocuk sahibi, %51'i 2 çocuk sahibi ve %26'sı 3 çocuk ve üzeri çocuğa sahibidir.

Şekil 3.3. Çocuk Sayısı Grafiği

Şekil 3.3'te görüldüğü gibi, iki çocuğa sahip baba oranı en yüksektir. 1 çocuk ve 3 çocuk ve üzeri çocuğa sahip baba oranı birbirine yakındır.

Tablo 3.5. Çocuk Sırası Dağılımı

	n	%
1. çocuk	43	20
2. çocuk	87	41
3. çocuk	33	15
Toplam	163	77

Tablo 3.5 incelendiğinde, 1 çocuktan fazla çocuğa sahip babaların %20'si 1. çocuğu, %41'i 2. Çocuğu ve %15'i 3. çocuğu anaokuluna gitmektedir.

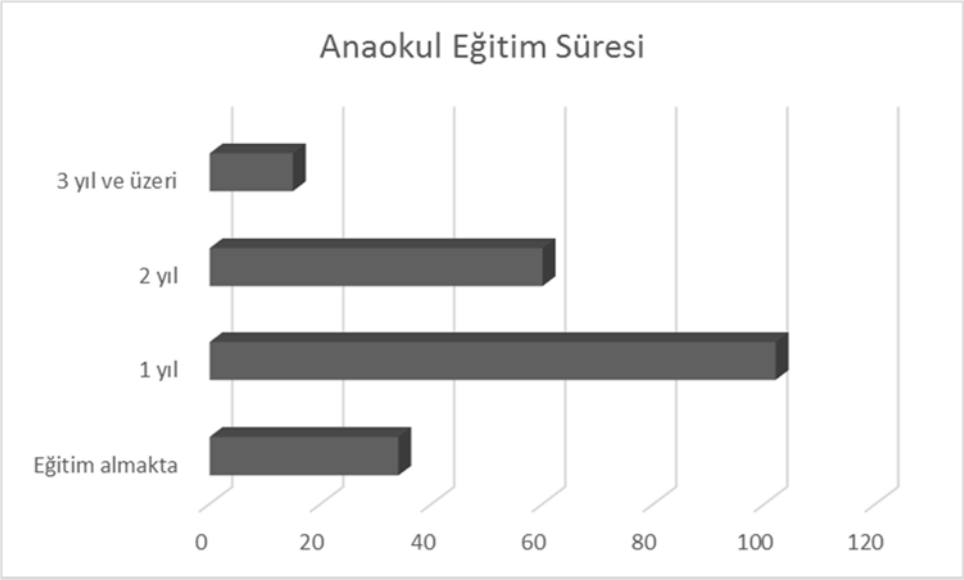

Şekil 3.4. Çocuk Sırası Grafiği

Şekil 3.4'te görüldüğü gibi, ikinci çocuğu anaokuluna giden baba oranı en yüksektir. 1. ve 3. Çocuğu anaokuluna giden baba oranı birbirine yakındır.

Tablo 3.6. Anaokulu Eğitim Süresi Dağılımı

	n	%
Eğitim almakta	34	16
1 yıl	102	48
2 yıl	60	28
3 yıl ve üzeri	15	7
Toplam	211	100

Tablo 3.6 incelendiğinde, çocukların %47'si 1 yıldır, %48'i 2 yıl ve %28'i 3 yıl ve üzeri süredir anaokuluna gitmektedir.

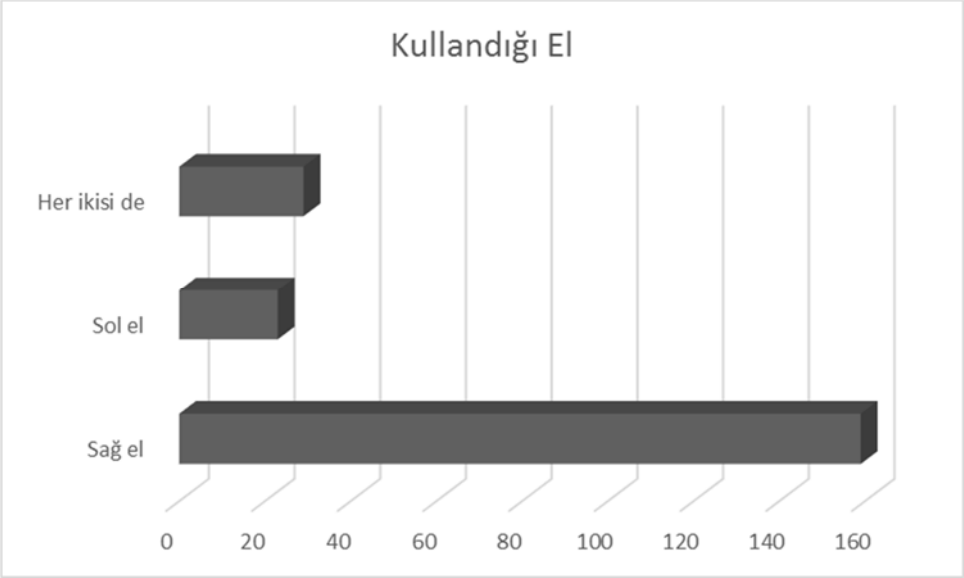

Şekil 3.5. Anaokulu Eğitim Süresi Grafiği

Şekil 3.5te görüldüğü gibi, 1 yıldır anaokulu eğitimi almakta olan çocuk oranı en fazla, 2 yıl, 3 yıl ve üzeri anaokuluna giden çocuk oranı düşüktür.

Tablo 3.7. Kullanılan El Dağılımı

	n	%
Sağ el	159	75
Sol el	23	11
Her ikisi de	29	14
Toplam	211	100

Tablo3.7 incelendiğinde, anaokuluna giden çocukların %75'i sağ elini , %11'i sol elini ve %14'ü her iki elini de kullanmaktadır.

Şekil 3.6. Kullanılan El Grafiği

Şekil 3.6'da görüldüğü gibi, çocuklardan sağ el kullanan oranı en yüksek ve sol el ile her iki elini de kullanan çocuk oranı birbirine yakındır.

Tablo 3.8. Baba Katılım Ölçeği İfadelerine Ait Dağılım (Araştırmaya katılan babaların katılım düzeyi)

	Hiç Böyle Değildir.		Nadiren Böyledir.		Bazen Böyledir.		Çoğu Zaman Böyledir.		Her Zaman Böyledir.		Toplam	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	Ort.	SS
Çocuğumla hareketli oyunlar (kovalamaca, saklambaç, güreş vb.) oynarım.	5	2	22	10	**72**	34	71	34	41	19	3,57	,99
Çocuğumun dişlerini fırçalayıp fırçalamadığıyla ilgilenirim.	17	8	32	15	**62**	29	52	25	48	23	3,39	1,22
Çocuğuma kitap okurum.	46	22	**66**	31	62	29	20	9	17	8	2,51	1,17
Çocuğumun saçlarını tararım	26	12	42	20	**65**	31	41	19	37	18	3,10	1,26
Çocuğumla birlikte spor yaparım	26	12	48	23	**67**	32	44	21	26	12	2,98	1,20
Çocuğumu kucağıma alırım.	2	1	4	2	23	11	41	19	**141**	67	4,49	0,84
Çocuğumu sinemaya götürürüm.	**68**	32	49	23	45	21	26	12	23	11	2,46	1,34
Çocuğumun tuvalet terbiyesiyle ilgilenirim.	33	16	34	16	36	17	49	23	**59**	28	3,32	1,43
Çocuğum bir şeyden korktuğu zaman onu sakinleştiririm.	1	0	12	6	18	9	51	24	**129**	61	4,40	0,90
Çocuğumla birlikte onun oyuncaklarıyla (kamyon, bebek vb.) oynarım.	8	4	19	9	61	29	**70**	33	53	25	3,67	1,07
Çocuğumun giyinme ve soyunmasıyla ilgilenirim.	27	13	34	16	56	27	39	18	**55**	26	3,29	1,35
Çocuğuma hikâye/masal anlatırım.	19	9	**55**	26	57	27	38	18	42	20	3,14	1,26

Çocuğumun sağlığıyla ilgilenirim.	2	1	3	1	12	6	26	12	**168**	80	4,68	0,73
Çocuğumu parka götürürüm.	4	2	10	5	50	24	65	31	**82**	39	4,00	1,00
Çocuğumla birlikte resim, boyama, maket, el işi, yap-boz vb. yaparım	14	7	34	16	**61**	29	60	28	42	20	3,39	1,17
Çocuğuma banyo yaptırırım	**66**	31	43	20	37	18	17	8	48	23	2,71	1,54
Çocuğuma onu sevdiğimi söylerim.	1	0	2	1	3	1	21	10	**184**	87	4,82	0,54
Çocuğumla birlikte TV izlerim.	5	2	5	2	28	13	45	21	**128**	61	4,36	0,96
Çocuğum üzgün olduğu zaman onu teselli ederim.	1	0	3	1	11	5	45	21	**151**	72	4,62	0,70
Çocuğumla birlikte bilmece, tekerleme, şarkı vb. söylerim.	12	6	32	15	**58**	27	52	25	57	27	3,52	1,20
Çocuğumla birlikte film/çizgi film izlerim.	1	0	15	7	30	14	57	27	**108**	51	4,21	0,97
Çocuğumun merak ettiği soruları yanıtlarım.	1	0	2	1	12	6	52	25	**144**	68	4,59	0,69
Çocuğumu dışarıda gezdiririm	1	0	5	2	36	17	58	27	**111**	53	4,29	0,87
Çocuğumun tırnaklarını keserim.	**74**	35	49	23	36	17	21	10	31	15	2,46	1,43
Çocuğumla bilgisayar oyunu, playstation vb. oynarım	**71**	34	36	17	38	18	33	16	33	16	2,63	1,47
Çocuğum gece tuvalete kalkarsa onunla ilgilenirim	33	16	41	19	38	18	36	17	**63**	30	3,26	1,46
Çocuğuma sarılırım.	0	0	0	0	7	3	22	10	**182**	86	4,83	0,46
Çocuğumla birlikte müzik dinlerim	12	6	23	11	37	18	**56**	27	83	39	3,83	1,22
Çocuğumu uyku zamanı yatırırım.	22	10	20	9	**49**	23	45	21	75	36	3,62	1,33
Çocuğum sıkıntılı olduğu zaman onu rahatlatmaya çalışırım.	2	1	8	4	19	9	51	24	**131**	62	4,43	0,88

Çocuğumla sıralı, kurallı oyunlar (kızmabirader, satranç vb.) oynarım.	43	20	57	27	55	26	**36**	17	20	9	2,68	1,24
Doğum günlerinde çocuğuma hediye alırım.	3	1	6	3	23	11	36	17	**143**	68	4,47	0,90
Çocuğumu, beceri ve yeteneklerini geliştirecek faaliyetlere yönlendiririm.	6	3	24	11	33	16	66	31	**82**	39	3,92	1,12
Çocuğumu öperim.	1	0	1	0	8	4	16	8	**185**	88	4,82	0,56
Çocuğumu pikniğe götürürüm.	8	4	13	6	50	24	50	24	**90**	43	3,95	1,12
Çocuğumu nelerin mutlu edeceğini bilirim	0	0	0	0	9	4	56	27	**146**	69	4,65	0,56
Çocuğumu tiyatroya götürürüm	**72**	34	42	20	49	23	24	11	24	11	2,46	1,36

Tablo 4.8incelenildiğinde, babaların çocukları ile nadiren yaptıkları faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Çocuğumu sinemaya götürürüm.
- ✓ Çocuğumun tırnaklarını keserim.
- ✓ Çocuğumu tiyatroya götürürüm
- ✓ Çocuğuma kitap okurum.
- ✓ Çocuğumla bilgisayar oyunu, playstation vb. oynarım.
- ✓ Çocuğumla sıralı, kurallı oyunlar (kızmabirader, satranç vb.) oynarım.
- ✓ Çocuğuma banyo yaptırırım.
- ✓ Çocuğumla birlikte spor yaparım.

Babaların çocukları ile bazen yaptıkları faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Çocuğumun saçlarını tararım
- ✓ Çocuğuma hikâye/masal anlatırım.
- ✓ Çocuğum gece tuvalete kalkarsa onunla ilgilenirim
- ✓ Çocuğumun giyinme ve soyunmasıyla ilgilenirim.
- ✓ Çocuğumun tuvalet terbiyesiyle ilgilenirim.
- ✓ Çocuğumun dişlerini fırçalayıp fırçalamadığıyla ilgilenirim.
- ✓ Çocuğumla birlikte resim, boyama, maket, el işi, yap-boz vb. yaparım
- ✓ Çocuğumla birlikte bilmece, tekerleme, şarkı vb. söylerim.
- ✓ Çocuğumla hareketli oyunlar (kovalamaca, saklambaç, güreş vb.) oynarım.
- ✓ Çocuğumu uyku zamanı yatırırım.
- ✓ Çocuğumla birlikte onun oyuncaklarıyla (kamyon, bebek vb.) oynarım.
- ✓ Çocuğumla birlikte müzik dinlerim
- ✓ Çocuğumu, beceri ve yeteneklerini geliştirecek faaliyetlere yönlendiririm.
- ✓ Çocuğumu pikniğe götürürüm.

Babaların çocukları ile çoğunlukla veya her zaman yaptıkları faaliyetler aşağıda sıralanmıştır:

- ✓ Çocuğumu parka götürürüm.
- ✓ Çocuğumla birlikte film/çizgi film izlerim.
- ✓ Çocuğumu dışarıda gezdiririm
- ✓ Çocuğumla birlikte TV izlerim.
- ✓ Çocuğum bir şeyden korktuğu zaman onu sakinleştiririm.
- ✓ Çocuğum sıkıntılı olduğu zaman onu rahatlatmaya çalışırım.
- ✓ Doğum günlerinde çocuğuma hediye alırım.
- ✓ Çocuğumu kucağıma alırım.
- ✓ Çocuğumun merak ettiği soruları yanıtlarım.
- ✓ Çocuğum üzgün olduğu zaman onu teselli ederim.
- ✓ Çocuğumu nelerin mutlu edeceğini bilirim
- ✓ Çocuğumun sağlığıyla ilgilenirim.
- ✓ Çocuğuma onu sevdiğimi söylerim.
- ✓ Çocuğumu öperim.
- ✓ Çocuğuma sarılırım.

Tablo 3.9.Erken Dönem Matematik Becerileri Puanlarının Babanın Eğitim Durumuna Göre Test Edilmesi

	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Grup Farkları
İlkokul mezunu	47	88,84	9,320	0,025	Üniversite > Lise
Ortaokul mezunu	36	98,72			
Lise mezunu	75	106,96			
Üniversite mezunu	53	124,80			
Toplam	211				

Erken dönem matematik becerilerinin babanın eğitim durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren tablo 3.9incelenildiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda baba eğitim durumu gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (X^2 = 9,320; P < 0,05).Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda üniversite mezunu babaların çocuğunun matematik becerisi lise mezunu babaların çocuklarından daha yüksektir.

Tablo 3.10. **Matematik Becerisi Puanlarının Babanın Aylık Gelir Durumuna Göre Test Edilmesi**

	N	Sıra Ort.	χ^2	p
Çok düşük	23	87,30	3,413	0,182
Düşük	28	97,79		
Alt orta	160	110,13		
Toplam	211			

Tablo 3.10 incelendiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının baba gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H sonucunda baba gelir durumu gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (X^2 =5,517; p> 0,05). Yani babanın gelir durumunun çocuğun matematik becerisini etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.11. Matematik Becerisi Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Test Edilmesi

	N	Sıra Ort.	χ^2	p
1 çocuk	48	114,20	3,555	0,169
2 çocuk	108	108,89		
3 çocuk ve üzeri	55	93,17		
Toplam	211			

Tablo 3.11 incelendiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H çocuk sayısı gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (X^2 =3,721; p > 0,05). Yani çocuk sayısının çocuğun matematik becerisini etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.12. Matematik Becerisi Puanlarının Çocuğun Kaçıncı Çocuk Olduğuna Göre Test Edilmesi

	N	Sıra Ort.	χ^2	p
1. çocuk	43	93,20	3,384	0,184
2. çocuk	87	77,26		
3. çocuk ve üzeri	33	79,89		
Toplam	163			

Tablo 3.12 incelendiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının çocuk sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H çocuk sırası gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (X^2 =3,482; p> 0,05). Yani çocuğun sırasının çocuğun matematik becerisini etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.13. Matematik Becerisi Puanlarının Anaokulu Eğitim Süresine Göre Test Edilmesi

	N	Sıra Ort.	χ^2	p	Grup Farkları
Eğitim almaktadır.	34	87,78	10,581	0,014	2 yıl > Eğitim almakta
1 yıl	102	99,23			2 yıl >1 yıl
2 yıl	60	122,34			
3 yıl ve üzeri	15	127,97			
Toplam	211				

Tablo3.13 incelendiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının anaokulu eğitim süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H anaokulu eğitim süresi gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (X^2 =11,142; p< 0,05).Bu işlemin ardından Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere tamamlayıcı karşılaştırma tekniklerine geçilmiştir. Bu amaçla kullanılan özel bir test tekniği bulunmadığından ikili karşılaştırmalarda tercih edilen Mann Whitney-U uygulanmıştır. Analizlerin sonucunda farklılığın 2 yıldır anaokulu eğitimi alan çocukların matematik becerisi eğitim almaya devam eden ve 1 yıldır eğitim alan çocuklardan daha yüksektir.

Tablo 3.14. Matematik Becerisi Puanlarının Kullanılan Ele Göre Test Edilmesi

	N	Sıra Ort.	χ^2	p
Sağ el	159	105,19	0,115	0,944
Sol el	23	108,54		
Her ikisi de	29	108,43		
Toplam	211			

Tablo 3.14 incelendiğinde, matematik becerisi ölçeği sıralamalar ortalamalarının çocuğun kullandığı el değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H çocuğun kullanıldığı el gruplarının sıralamalar ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yani çocuğun kullandığı elin çocuğun matematik becerisini etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.15.Baba Katılım Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Test Edilmesi

		N	Ort.	SS	F	p
Keyfi Meşguliyet	İlkokul mezunu	2,77	,73	2,77	1,181	,318
	Ortaokul mezunu	2,65	,66	2,65		
	Lise mezunu	2,61	,60	2,61		
	Üniversite mezunu	2,54	,62	2,54		
	Toplam	2,63	,65	2,63		
İlgi ve Yakınlık	İlkokul mezunu	1,37	,39	1,37	,187	,905
	Ortaokul mezunu	1,43	,48	1,43		
	Lise mezunu	1,40	,36	1,40		
	Üniversite mezunu	1,42	,45	1,42		
	Toplam	1,40	,41	1,40		
Temel Bakım	İlkokul mezunu	3,02	1,00	3,02	,778	,507
	Ortaokul mezunu	2,80	,94	2,80		
	Lise mezunu	2,78	,85	2,78		
	Üniversite mezunu	2,87	,88	2,87		
	Toplam	2,86	,91	2,86		
Baba Katılımı	İlkokul mezunu	2,37	,58	2,37	,633	,595
	Ortaokul mezunu	2,29	,54	2,29		
	Lise mezunu	2,25	,48	2,25		
	Üniversite mezunu	2,25	,52	2,25		
	Toplam	2,28	,52	2,28		

Tablo 3.15 incelendiğinde, baba katılım ölçeği keyfi meşguliyet alt boyut aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

İlgi ve yakınlık alt boyut aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Temel Bakım alt boyut aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Baba katılım aritmetik ortalamalarının baba eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba eğitim durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$) Yani babanı eğitim durumu baba katılımını etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.16. Baba Katılım Puanlarının Baba Gelir Durumuna Göre Test Edilmesi

		N	Ort.	SS	F	p
Keyfi Meşguliyet	Düşük	47	2,77	,73	,820	,442
	Alt orta	36	2,65	,66		
	Orta	75	2,61	,60		
	Toplam	53	2,54	,62		
İlgi ve Yakınlık	Düşük	211	2,63	,65	1,002	,369
	Alt orta	47	1,37	,39		
	Orta	36	1,43	,48		
	Toplam	75	1,40	,36		
Temel Bakım	Düşük	53	1,42	,45	,811	,446
	Alt orta	211	1,40	,41		
	Orta	47	3,02	1,00		
	Toplam	36	2,80	,94		
Baba Katılımı	Düşük	75	2,78	,85	,384	,682
	Alt orta	53	2,87	,88		
	Orta	211	2,86	,91		
	Toplam	47	2,37	,58		

Tablo 3.16incelendiğinde, baba katılım ölçeği keyfi meşguliyet alt boyut aritmetik ortalamalarının baba gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi

(ANOVA) sonucunda baba gelir durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05)

İlgi ve yakınlık alt boyut aritmetik ortalamalarının baba gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba gelir durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05)

Temel Bakım alt boyut aritmetik ortalamalarının baba gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba gelir durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05)

Baba katılım aritmetik ortalamalarının baba gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda baba gelir durumu gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05) Yani babanı gelir durumunun baba katılımını etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.17. Baba Katılım Puanlarının Çocuk Sayısına Göre Test Edilmesi

		N	Ort.	SS	F	p
Keyfi Meşguliyet	1 çocuk	48	2,48	,64	2,843	,060
	2 çocuk	108	2,63	,65		
	3 çocuk ve üzeri	55	2,78	,62		
	Toplam	211	2,63	,65		
İlgi ve Yakınlık	1 çocuk	48	1,33	,33	1,053	,351
	2 çocuk	108	1,43	,46		
	3 çocuk ve üzeri	55	1,42	,37		

	Toplam	211	1,40	,41		
Temel Bakım	1 çocuk	48	2,75	,91	1,037	,356
	2 çocuk	108	2,83	,92		
	3 çocuk ve üzeri	55	3,00	,88		
	Toplam	211	2,86	,91		
Baba Katılımı	1 çocuk	48	2,17	,51	2,374	,096
	2 çocuk	108	2,28	,53		
	3 çocuk ve üzeri	55	2,39	,50		
	Toplam	211	2,28	,52		

Tablo 3.17 incelendiğinde, baba katılım ölçeği keyfi meşguliyet alt boyut aritmetik ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda çocuk sayısı gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

İlgi ve yakınlık alt boyut aritmetik ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda çocuk sayısı gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Temel Bakım alt boyut aritmetik ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda çocuk sayısı gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Baba katılım aritmetik ortalamalarının çocuk sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda çocuk sayısı gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark

istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05) Yani sahip olunan çocuk sayısının baba katılımını etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.18. Baba Katılım Puanlarının Çocuk Sırasına Göre Test Edilmesi

		N	Ort.	SS	F	p
Keyfi Meşguliyet	1. çocuk	43	2,63	,66	,856	,427
	2. çocuk	87	2,65	,62		
	3. çocuk ve üzeri	33	2,81	,68		
	Toplam	163	2,68	,64		
İlgi ve Yakınlık	1. çocuk	43	1,52	,51	1,875	,157
	2. çocuk	87	1,37	,38		
	3. çocuk ve üzeri	33	1,45	,43		
	Toplam	163	1,43	,43		
Temel Bakım	1. çocuk	43	2,87	,88	2,262	,107
	2. çocuk	87	2,79	,89		
	3. çocuk ve üzeri	33	3,18	,95		
	Toplam	163	2,89	,90		
Baba Katılımı	1. çocuk	43	2,32	,56	1,484	,230
	2. çocuk	87	2,27	,48		
	3. çocuk ve üzeri	33	2,45	,56		
	Toplam	163	2,32	,52		

Tablo3.18 incelendiğinde, baba katılım ölçeği keyfi meşguliyet alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır (p > 0,05).

İlgi ve yakınlık alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Temel Bakım alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Baba katılım aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi alan çocuğun sırası gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$) Yani sahip olunan anaokulu eğitimi alan çocuğun sırasının baba katılımını etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.19. Baba Katılım Puanlarının Anaokulu Eğitim Süresine Göre Test Edilmesi

		N	Ort.	SS	F	p
Keyfi Meşguliyet	Eğitim almakta	34	2,63	,63	1,001	,393
	1 yıl	102	2,70	,63		
	2 yıl	60	2,57	,68		
	3 yıl ve üzeri	15	2,44	,65		
	Toplam	211	2,63	,65		
İlgi ve Yakınlık	Eğitim almakta	34	1,27	,23	1,482	,220
	1 yıl	102	1,44	,41		
	2 yıl	60	1,42	,48		
	3 yıl	15	1,38	,38		

	Toplam	211	1,40	,41		
Temel Bakım	Eğitim almakta	34	2,83	,72	,195	,899
	1 yıl	102	2,85	,94		
	2 yıl	60	2,91	,97		
	3 yıl	15	2,73	,85		
	Toplam	211	2,86	,91		
Baba Katılımı	Eğitim almakta	34	2,23	,41	,626	,599
	1 yıl	102	2,33	,53		
	2 yıl	60	2,27	,57		
	3 yıl	15	2,16	,50		
	Toplam	211	2,28	,52		

Tablo 3.19 incelendiğinde, baba katılım ölçeği keyfi meşguliyet alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi süresi gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

İlgi ve yakınlık alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi süresi gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Temel Bakım alt boyut aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi süresi gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$)

Baba katılım aritmetik ortalamalarının anaokulu eğitimi süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonucunda anaokulu eğitimi süresi gruplarının aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p > 0,05$) Yani sahip olunan anaokulu eğitimi süresinin baba katılımını etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

Tablo 3.20. Matematik Becerisi İle Baba Katılım Arasındaki İlişki

		Matematik Becerileri
Keyfi Meşguliyet	r	-0,096
	p	0,165
	N	211
İlgi ve Yakınlık	r	0,035
	p	0,618
	N	211
Temel Bakım	r	-0,012
	p	0,861
	N	211
Baba Katılımı	r	-0,050
	p	0,467
	N	211

Tablo 3.20 incelendiğinde, baba katılım ölçeğinden alınan puanlarla matematik beceri puanı arasındaki ilişkiyi belirlemek üzere yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon analizi sonucunda puanlar arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki saptanamamıştır. Yani baba katılımının matematik becerisini etkilemediği %95 güvenirlilikle söylenebilir.

2.2. Yorum

Anaokulu eğitimi alan 66-72 aylık çocukların babalarının katılımlarıyla erken dönem matematik becerileri arasındaki ilişkiyi açıklamak amacıyla hazırlanan çalışmada elde edilen sonuçlar bu kısımda irdelenmektedir. Çalışma İstanbul Üsküdar ilçesi sınırları içinde olan farklı okullarda çocukları anaokulu eğitimi alan 211 baba ile gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre babaların Baba Katılım Ölçeği' nin alt boyutları olan keyfi meşguliyet, ilgi ve yakınlık ve temel bakım alanlarından çoğunlukla ve her zaman yaptıkları faaliyetlerin en çok keyfi meşguliyet alanında olduğu, nadiren yaptıkları faaliyetlerinde temel bakım alt boyutunda olduğu görülmüştür. Yapılan bu çalışmada temel bakım becerilerinde babaların katılımının diğer alt boyutlara göre düşük olmasının önemli sebeplerinden birinin günümüzde hala kadınların erkeklerin çocuk bakımı konusunda yeterince sorumluluk alabileceğini düşünmemesi ve bu konuda erkeklere güvenmemesi, dolayısıyla temel bakım becerilerinde babayı sürece dâhil etmemesi olabilir. Bu bağlamda yapılan bir araştırma ülkemizde okul öncesi eğitim kurumlarında erkek öğretmen tercih edilmediğini göstermesi bu bulguyu desteklemektedir. Ayrıca sadece Türkiye'de değil Amerika, Avustralya, Almanya ve Finlandiya gibi ülkelerde de benzer bir tabloya rastlandığı belirtilmektedir (Cooney ve Bittner, 2001:77, Cameron, 2001: 431 akt; Anlıak, 2004.)

Araştırmada çocukların matematik beceri puanlarının babanın eğitim durumuna göre farklılaştığı ve bu farkın eğitim durumu daha yüksek olanların lehine olduğu görülmüştür. Dursun ve Dede (2004) tarafından matematik öğretmenlerinin görüşleri bakımından öğrencilerin matematikteki başarısını etkileyen faktörlerin belirlediği çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmaya katılan öğretmenlerin %71'i anne-baba eğitim düzeyinin çocuğun matematik başarısı üzerinde çok etkili olduğunu, %29'u ise etkili olduğunu ifade etmiştir. Bu durumun sebebi ise çalışmaya katılan

öğretmenler tarafından anne babanın eğitim düzeyi arttıkça çocuğa derslerinde daha fazla yardım edebildiği ve daha iyi bir rehber olduğu şeklinde ifade edilmiştir. Ayrıca bu sonucun bir diğer sebebi babaların eğitim düzeylerinin ebeveyn tutumlarını etkilemesi de olabilir. Şahin (2015) okul öncesi dönem çocukları ebeveynleriyle yapmış olduğu çalışmada ilkokul/okuryazar öğrenim düzeyinde olan anne babaların lise ve ön lisans/lisans öğretim düzeyinde olan anne babalardan daha otoriter, daha koruyucu bir tutuma sahip olduklarını ortaya koymuştur. Özyürek ve Şahin (2005) tarafından 5-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi amacıyla yapılan öğretim düzeyi arttıkça anne babaların katı/sert disiplin ve aşırı koruyuculuk tutumlarının azaldığı demokratik tutumlarının arttığı görülmüştür. Alan yazındaki çeşitli çalışmalar da eğitim düzeyi yükseldikçe demokratik tutumun arttığını ifade etmektedir. Demokratik tutum arttıkça çocuğa daha fazla özgürlük alanı verilmektedir. Çocuklar özgür bir alanda hem matematik becerileri hem de farklı alanlarda kendilerini daha kolay geliştirebilirler.

Araştırmada çocukların erken dönem matematik becerisi puanlarının babanın aylık gelir düzeyine göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yani çocukların erken dönem matematik becerileri babaların aylık gelir düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Tümer'in (2013) konuyla ilgili yaptığı çalışmada erken öğrenme becerilerinden olan sayı becerileri alt ölçeği puanlarıyla ailenin sosyoekonomik düzeyi arasında anlamlı bir fark çıkmıştır. Bu çalışmaya göre üst sosyo ekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının sayı becerileri puanları alt ve orta sosyoekonomik düzeydeki ailelerin çocuklarının sayı becerileri puanlarına göre anlamlı derecede yüksektir. Bu sonuç yapılan çalışmayla paralellik göstermemektedir. Savaş ve ark.(2010) tarafından yapılan bir çalışmada da ailenin gelir düzeyiyle matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Yani gelir düzeyi arttıkça çocuğun matematik puanları da yükselmektedir. Sonuçlardaki bu farklılık bu çalışmanın sınırlı bir sosyo ekonomik düzeye uygulanabilmesinden kaynaklanmış olabilir. Çalışmada çok yüksek ve yüksek gelir düzeyine sahip baba bulunmamaktadır. Çalışmaya katılan babaların çoğunun gelir düzeyleri alt orta grupta yer almaktadır. Ayrıca sosyo ekonomik düzey sınıflaması baba beyanı göz önünde bulundurularak yapılmıştır. Beyanın doğru olduğu varsayılmıştır. Bu durumun da benzer konudaki çalışmalarla farklı sonuçların ortaya çıkmasında etkili olduğu düşünülmektedir.

Araştırmada ailenin sahip olduğu çocuk sayısıyla erken dönem matematik becerileri arasında ilişki bulunmamıştır. Yani çocuğun erken dönem matematik becerileri ailenin sahip olduğu çocuk sayısına göre farklılaşmamaktadır. Sarıoğlu ve ark. (2016) yaptığı çalışmada da çocuğun sahip olduğu kardeş sayısıyla akademik başarısı arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Fakat iki çocuklu ailelerin çocukları tek çocuklu ya da ikiden fazla çocuklu ailelerin çocuklarına göre akademik olarak daha başarılı olduğu görülmüştür. Nitekim bu çalışmada da akademik olarak en başarısız grubun ikiden fazla çocuğa sahip ailelerdeki çocuklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu açıdan iki çalışmanın sonucu paralellik göstermektedir. İkiden daha fazla kardeşi olan çocukların akademik becerilerinin daha düşük olması çocuğa gösterilen ilgiyle açıklanabilir. Yapılan araştırmalar anne eğitimi düzeyi düştükçe çocuk sayısında artma olduğunu göstermiştir. Çocuk sayısı arttıkça anne ilgisinin azaldığı söylenebilir.

Araştırmada çocuğun aile içindeki doğum sırasıyla erken dönem matematik becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yani çocuğun erken dönem matematik becerileri çocuğun aile içindeki doğum sırasına göre farklılaşmamaktadır. Bu sonuca göre çocuğun doğum sırasının ebeveyn tutumlarını etkilemediği sonucuna ulaşılabilir. Kılıçaslan (2012) yüksek lisans tezi kapsamında yaptığı çalışmada da okul öncesi kurumda eğitim alan 5-6 yaş grubu çocukların akademik benlik algısının doğum sırasına göre farklılaşmadığını ortaya koymuştur. Çocuğun aile içindeki doğum sırasının çocuğun akademik beceri ve akademik benlik algısını etkilemediği sonucu iki çalışmada da paralellik göstermektedir. Nitekim Şahin ve Özyürek (2008) tarafından yapılan çalışmada da 5-6 yaş grubu çocuğa sahip aile tutumlarının çocuğun doğum sırasına göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat doğum sırası değişkeni ve aile tutumlarını inceleyen bazı çalışmalarda farklı sonuçlar ortaya çıktığı görülmektedir (Yaşar ve ark.,2016)

Araştırmada çocuğun aktif olarak kullandığı el ve matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yani çocuğun matematik becerileri çocuğun aktif olarak kullandığı ele göre farklılaşmamaktadır. Aktif el kullanımı ve akademik becerilerle ilgili ülkemizde bulunan kaynakların sayısı oldukça sınırlıdır. Cheyne ve ark. (2011) tarafından yapılan ve sol ya da sağ eli kullanmanın akademik becerileri etkileyip etkilemediğini inceleyen çalışmada iki elini de aktif olarak kullanan 11 yaş grubundaki

çocukların matematik ve yazma puanlarının tek elini kullanan çocuklara göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçlar çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Emore ve ark. tarafından yapılan, aktif el kullanımının öğrenme becerilerini etkileyip etkilemediğini inceleyen çalışmada sol elini aktif olarak kullanan çocukların sağ elini aktif olarak kullanan çocuklara göre öğrenme becerilerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu çalışma da 12 yaş grubuna uygulanmıştır. Bu sonuçlar da çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Adil ve Ghayas (2007) tarafından aktif el kullanımının zekâ seviyesiyle ilişkisi olup olmadığını belirlemek amacıyla üniversite öğrencileriyle yapılan çalışmada da sonuçlar göstermiştir ki; sol elini kullanan katılımcıların zekâ seviyesi sağ elini kullanan katılımlara göre anlamlı derecede yüksektir. Bu sonuçlar da çalışmamızla paralellik göstermemiştir. Sonuçlardaki bu farklılıklar çalışmamızın örneklemindeki sınırlılıktan kaynaklanmış olabilir. Örneklemin %75'i sağ elini, %11'i sol elini ve %14'ü her iki elini kullanmaktadır. Dağılımdaki bu fark sonuçları etkilemiş olabilir. Konuyla ilgili yapılacak çalışmalarda örneklem dağılımı eşit şekilde sağlanırsa farklı sonuçlar çıkabilir.

Araştırmada çocukların erken dönem matematik becerilerinin aldıkları anaokulu eğitim süresine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Yani çocukların erken dönem matematik beceri puanları aldıkları anaokulu eğitimi süresine göre farklılaşmaktadır. Anaokulu eğitimi süresi arttıkça matematik puanlarının yükseldiği görülmüştür. Bu noktada anaokulu eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Ergün'ün (2003) yaptığı araştırmada benzer şekilde okul öncesi eğitim alma süresinin çocukların matematik yeteneği puanlarını etkilediği; anaokulu eğitimi süresi arttıkça matematik puanlarının yükseldiğini ortaya koymuştur. Unutkan (2007) tarafından yapılan ve okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazırbulunuşluğunun incelenmesi konusunu incelediği çalışmada okulöncesi eğitimi alan çocukların okul öncesi eğitim almayan çocuklara göre dikkat-hafıza, rakam tanıma, arttırma-eksiltme, sıralama yapma ve ölçekten aldıkları puanların anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Yani okulöncesi eğitim almış olan çocuklarmatematik becerilerinde okul öncesi eğitim almayanlara oranla daha yeterlidirler. Dağlı (2007) tarafından yüksek lisans tezi çalışması kapsamında yapılan ve okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim 1. sınıf öğrencilerinin matematik ve Türkçe becerilerinin karşılaştırılmasını ele aldığı araştırmada okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin matematik ve

Türkçe puanları arasında anlamlı bir fark olduğu ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim alan öğrencilerin matematik ve Türkçe yılsonu başarı puan ortalamalarının okul öncesi eğitim almayan öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Çelenk (2008) tarafından yapılan ilköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinin okuma ve yazma öğretimine hazırlık düzeylerini inceleyen çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Anaokulu eğitiminin okuma ve yazma öğrenmeye hazırlık düzeyi üzerinde olumlu etkisinin olduğu görülmüştür. Akman ve Üstün (2003) tarafından yapılan ve 3 yaş çocuklarında kavram gelişimi konusunun ele alındığı çalışmada anaokulu eğitimi almış olan çocukların renk, harf, sayı şekil, karşılaştırma, yön, sosyal,duygusal, büyüklük, doku/materyal kavramlarını ölçen testlerden aldıkları puanların anaokulu eğitimi almayan çocuklara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Erkan ve Kırca (2010) tarafından yapılan ve ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluk düzeyini konu alan araştırmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Anaokulu eğitimi almış olan çocukların ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerinin anaokulu eğitimi almamış olan çocuklara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Okul öncesi eğitim alan ve almayan çocuklar arasındaki fark sadece akademik becerilerde değil; sosyal, duygusal, fiziksel vb. her alanda karşımıza çıkmaktadır. Erbay (2008) tarafından yapılan okul öncesi eğitim alan ve almayan öğrencilerin sosyal becerilere sahip olma düzeylerini ele alan çalışmada da anaokulu eğitiminin önemini ortaya koyan sonuçlar elde edilmiştir. Anaokulu eğitimi alan çocukların sosyal beceri düzeylerinin anaokulu eğitim almayan çocuklara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Ergün'ün (2003) yaptığı araştırmada okul öncesi eğitim alma süresinin çocukların matematik yeteneği puanlarını etkilediği; anaokulu eğitimi süresi arttıkça matematik puanlarının yükseldiğini ortaya koymuştur. Anaokulu eğitimi üzerine yapılan çalışmaların çoğunda anaokulu eğitiminin çocuklar üzerinde olumlu etkileri olduğu görülmüştür. Bu noktada çalışma kapsamında 4+4+4 eğitim sisteminin üzerinde de durulması önemlidir. Çocukların yeteneklerine göre erkenden yönlendirilmesi ve meslek eğitiminin canlandırılması amacıyla 5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 7 inci maddesinin birinci fıkrasındaki" değişiklikle zorunlu öğretim süresi 12 yıla çıkarılıp kademeler 4+4+4'e ayrılmıştır. (Odabaşı,2014) İlköğretim eğitimi 4, ortaokul eğitimi 4, lise eğitimi de 4 yıl olarak belirlenmiştir (Demir ve ark., 2014).Anaokulu eğitimi zorunlu eğitim kapsamına alınmamıştır. Dolayısıyla yapılan bu değişiklikle birlikte ilkokula başlama yaşı düşürülmüş ve hiç anaokulu eğitimi almadan

ilkokula başlayan öğrenci sayısını artmıştır. Bilgin ve ark. (2014) tarafından ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin 4+4+4 uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunların öğretmen görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amacıyla yapılan çalışma sonucunda öğretmenler tarafından okula erken başlayan öğrencilerin diğer öğrencilere göre daha fazla uyum sorunu yaşadıkları ve sınıf içerisinde daha çabuk sıkıldıkları, dikkat sürelerinin kısa olduğu, kolay disiplin altına giremedikleri bu sebeple de okul içindeki kazlarda artışlar yaşandığı ifade edilmiştir. Demir ve Ersöz (2016) tarafından 4+4+4 eğitim sistemi kapsamında sınıf öğretmenlerinin ilkokul ve yazma eğitiminde öğrencilerle yaşadıkları zorlukları ele alan çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmada çocukların okula uyum süresinin uzun olması, müfredatın çocukların gelişimine uygun olmaması, ders kitaplarının sistemle uyumsuz olması, öğretmenlerin yeni sistem konusunda yeterince bilgilendirilmemeleri, uzman görüşü alınmadan programın hazırlanıp uygulanması, ses temelli öğretimin dezavantajları, bitişik eğik yazının sebep olduğu sıkıntılar sistemin olumsuz getirileri olarak ortaya çıkmıştır. Boz ve Yıldırım (2014) tarafından yapılan ve örneklemini sınıf öğretmenlerinin oluşturduğu çalışmada da yaşanılan sıkıntıların öğrencilerin uyum sorunu ve okulların ve öğretmenlerin bu yaş grubu için hazır olmaması olduğu görülmüştür. Konuyla ilgili yapılan çalışmalarda benzer sonuçların ortaya çıktığı görülmektedir. Fakat çalışmalar daha çok öğretmen görüşleri üzerine oluşturulmuştur. 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğrencilerle yapılan çalışmaların sayısının artması sistemin öğrenciler üzerindeki olumlu ve olumsuz etkileriyle ilgili daha fazla bilgi sahibi olunmasını sağlayacaktır.

Araştırmada baba katılımı ve incelenen değişkenler olan baba eğitim durumu, baba gelir seviyesi, çocuk sayısı, çocuk sırası, anaokulu eğitim süresi ve çocuğun kullandığı aktif el arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Yani baba katılımı baba eğitim durumu, baba gelir seviyesi, çocuk sayısı, çocuk sırası, anaokulu eğitim süresi ve çocuğun kullandığı aktif el göre farklılaşmamaktadır. Uludağlı (2017), baba katılımında etkisi olan faktörler hakkında yaptığı araştırmada babanın kendisi, anne ve çocukla ilgili faktörlerin etkisini tespit etmiştir. Araştırmacıya göre baba katılımı; babanın demografik özellikleri, sosyalyönü, annenin çalışma durumu, eş ile ilişki niteliği, annenin katılımcı ya da engelleyici tutumu, çocuğun cinsiyeti, yaşı ve mizacı gibi faktörler baba katılımı üzerinde etkisini gösteren bir yapıdadır. Çocuklarla ilgili yaş ve cinsiyet gibi

demografik faktörlerin baba katılımına etkisinin bulunması, çalışmaların ulaştığı sonuçların birbirinden ayrıldıkları nokta olarak görünmektedir.

Araştırmada ana konu olan baba katılımının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisi incelendiğinde baba katılımıyla erken dönem matematik beceriler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür. Oysa alan yazında konuyla ilgili yapılan çalışmalarda babalık rolünün akademik beceriler üzerinde oldukça önemli olduğu görülmektedir. Rossi'ye (1984) göre baba, çocuğunun analitik becerisini, sözel zekâsını ve akademik başarısını olumlu etkilemekte ve bilişsel gelişimine katkıda bulunmaktadır. Afat (2013) tarafından yapılan araştırmada da ebeveyn tutumlarının çocuğun zekâsı ile ilişkili olduğu görülmüştür. Tezel Şahin ve Özbey (2009), "okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi" başlıklı makalede babaların okuldaki etkinliklere katılması durumunda çocukların eğitim ve gelişimlerinin daha olumlu seyrettiği sonucuna varılmıştır. Baba katılımın çocukların davranış problemlerini azalttığı, dikkat çeken sonuçlardan birisidir. Araştırmacı, çocukların akademik başarısının yüksek olması için baba katılımının gerekli olduğu yönünde sonuçlar elde etmiştir. Dündar (2014), algılanan anne-baba katılımı hakkında yaptığı çalışmada ebeveynlerin katılımının akademik başarı, akademik öz yeterlilik, akademik motivasyon, okul tutumu gibi konularda olumlu yönde etkileri olduğunu ortaya koymuştur. Matematik becerileri açısından benzer sonuçlar elde edilmiştir. Bu çalışmaların sonuçları çalışmamızla paralellik göstermemektedir. Bu sonucun sebebinin çalışmada faydalanılan yöntemler olduğu düşünülmektedir.

4.SONUÇ

4.1. Özet

Annenin çalışma hayatına daha aktif olarak katılması ve doğumdan kısa bir süre sonra çalışmaya başlaması, babalık rollerinin çocuğun yaşamında daha önemli bir yere gelmesine yol açmıştır (Kuzucu, 2011). Çocuk üzerinde babanın etkisine ilişkin çalışmalar anneler üzerinde yapılan çalışmalara göre oldukça yetersizdir. Bu nedenle bu araştırma, babaların çocukları üzerindeki etkilerinin farkına varmaları, babaların, çocuklarının erken dönem matematik becerilerine nasıl katkıda bulunabileceklerini anlamaları ve bu konuda bilinçlenmelerine katkıda bulunacağı için önemlidir.

Bu bağlamda araştırmanın odaklandığı temel sorunsal; anaokulu eğitimi alan 66-72 aylık çocukların baba katılımlarının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisini, baba katılımı ve erken dönem matematik becerilerinin babanın eğitim seviyesi, babanın gelir düzeyi, kardeş sayısı, kardeşler arası doğum sırası, çocuğun aktif olarak kullandığı ele göre farklılaşıp farklılaşmadığını, belirlemektir. Bu amaçla araştırmada sırasıyla şu aşamalar izlenmiştir; Araştırma için, İstanbul'un Üsküdar ilçesindeki tüm anaokullarına ölçekleri uygulayabilmek için İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Okulların müdürleri ile görüşülüp izin alındıktan sonra öğrencilerin okul numaralı doğum tarihlerinin listesi alınmıştır.Öğrenciler arasından 66-72 aylık olanlar belirlenmiş ve araştırmaya seçilmiştir. Ölçeklerin uygulanacağı öğrencilerin bulundukları okullardaki rehber öğretmenler ile görüşülerek araştırmanın amacı ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Okul rehber öğretmenleri aracılığı ile babalara "Onay Formu" "Kişisel Bilgi Formu" ve "Baba Katılım Ölçeği" gönderilmiştir. Toplam 300 form gönderilmiş olup 211 baba araştırmaya katılmayı kabul etmiştir. Dolayısıyla araştırma grubu Üsküdar ilçesinde 8 bağımsız anaokulundan rastgele seçilen 66-72 ay aralığındaki 211 okul öncesi eğitim alan çocuk ve bu çocukların babalarından oluşmuştur. Çalışmayı kabul eden ve formlarını eksiksiz şekilde dolduran babaların anaokulu eğitimi almakta olan çocuklarına 3'erli gruplar halinde "Metropolitan Okul Olgunluğu" testinin sayı bölümü uygulanmıştır.Uygulanan ölçekler toplandıktan sonra uygulamadan toplanan veriler Statistical PackageforSocialSciences (SPSS) versiyon 15 programı kullanılarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları şunlardır;

- Araştırma kapsamında kısıtlı bir örnekleme ulaşılmış olması,
- Ölçekleri destekleyecek şekilde odak grup görüşmeleri, klinik mülakatlar uygulanmamış olması,
- Baba katılımının akademik etkinlikler olarak sınırlandırılmamış olması,
- Çalışmanın sadece Üsküdar ilçesindeki okul öncesi eğitim veren kurumlara uygulanmış olması.

Araştırmada elde edilen sonuçlara göre babaların Baba Katılım Ölçeği' nin alt boyutları olan keyfi meşguliyet, ilgi ve yakınlık ve temel bakım alanlarından çoğunlukla ve her zaman yaptıkları faaliyetlerin en çok keyfi meşguliyet alanında olduğu, nadiren yaptıkları faaliyetlerinde temel bakım alt boyutunda olduğu görülmüştür. Araştırmada çocukların matematik beceri puanlarının babanın eğitim durumuna göre farklılaştığı ve bu farkın eğitim durumu daha yüksek olanların lehine olduğu görülmüştür. Araştırmada çocukların erken dönem matematik becerisi puanlarının babanın aylık gelir düzeyine göre değişmediği sonucuna ulaşılmıştır. Yani çocukların erken dönem matematik becerileri babaların aylık gelir düzeyine göre farklılaşmamaktadır. Araştırmada ailenin sahip olduğu çocuk sayısıyla erken dönem matematik becerileri arasında ilişki bulunmamıştır. Yani çocuğun erken dönem matematik becerileri ailenin sahip olduğu çocuk sayısına göre farklılaşmamaktadır. Araştırmada çocuğun aile içindeki doğum sırasıyla erken dönem matematik becerileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Yani çocuğun erken dönem matematik becerileri çocuğun aile içindeki doğum sırasına göre farklılaşmamaktadır. Araştırmada çocuğun aktif olarak kullandığı el ve matematik becerileri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yani çocuğun matematik becerileri çocuğun aktif olarak kullandığı ele göre farklılaşmamaktadır. Araştırmada çocukların erken dönem matematik becerilerinin aldıkları anaokulu eğitim süresine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Yani çocukların erken dönem matematik beceri puanları aldıkları anaokulu eğitimi süresine göre farklılaşmaktadır. Araştırmada baba katılımı ve incelenen değişkenler olan baba eğitim durumu, baba gelir seviyesi, çocuk sayısı, çocuk sırası, anaokulu eğitim süresi ve çocuğun kullandığı aktif el arasında anlamlı bir ilişki çıkmamıştır. Yani baba katılımı baba eğitim durumu, baba gelir seviyesi, çocuk sayısı, çocuk sırası, anaokulu eğitim süresi ve çocuğun kullandığı aktif el göre farklılaşmamaktadır. Araştırmada ana konu olan baba katılımının erken

dönem matematik becerileriyle ilişkisi incelendiğinde baba katılımıyla erken dönem matematik beceriler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmüştür.

4.2. Yargı

Araştırmanın sonucuna göre okul öncesi eğitim alan öğrencilerin aldıkları eğitim süresi artıkça erken dönem matematik becerisi puanları da yükselmektedir. Bu sonuca dayanarak bu araştırma okul öncesi eğitimin önemini ortaya koyduğu söylenebilir.

4.3. Öneriler

- Konuyla ilgili yapılacak ileri tarihli çalışmalarda daha büyük bir örnekleme ulaşılması daha uygun olabilir.

- Anket ve ölçekler yerine odak grup görüşmeleri, klinik mülakatlar uygulanabilir.

- Daha güncel ve farklı ölçme araçları kullanılabilir.

- Baba katılımı babanın çocukla yaptığı akademik etkinlikleri de içine alacak şekilde genişletilebilir.

- Matematik becerisi dışındaki sözel beceriler, dil becerileri vs. değişkenler de incelenebilir.

EKLER

EK-1:UYGULAMA İZİNLERİ

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-44-E.18446164 03.11.2017
Konu: Anket ve Araştırma İzni

Sayın: Ayça Fulya ÖZDEMİR

İlgi: a) 26.10.2017 tarihli ve 17703966 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) Valilik Makamı'nın 03/11/2017 tarih ve 18405449 Sayılı Oluru.

"Okul Öncesi Eğitimi Alan 66-72 Aylık Çocuklarının Baba Katılımının Çocukların Erken Dönem Matematik Becerileri ile İlişkisi" konulu teziniz hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri, ilgi (b) Valilik Onayı ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve söz konusu talebiniz; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması,** katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, gerekli duyurunun araştırmacı tarafından yapılması, okul idarecilerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Valilik Onayı doğrultusunda uygulanması ve işlem bittikten sonra 2 (iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Strateji Geliştirme Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini rica ederim.

M. Nurettin ARAS
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EK:1- Valilik Onayı
2- Ölçekler

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Y.YÜKSEL
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden abf4-e988-30ee-b748-f208 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 59090411-20-E.18405449 03/11/2017
Konu : Anket ve Araştırma İzin Talebi

VALİLİK MAKAMINA

İlgi: a) 26.10.2017 tarihli ve 17703966 Gelen Evrak No'lu dilekçe.
b) MEB. Yen. ve Eğ. Tk. Gn. Md. 22.08.2017 tarih ve 12607291/ 2017/25 No'lu Gen.
c) Milli Eğitim Müdürlüğü Araştırma ve Anket Komisyonunun 02.11.2017 tarihli tutanağı.

Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü yüksek lisans öğrencisi Ayça Fulya ÖZDEMİR'in **"Okul Öncesi Eğitimi Alan 66-72 Aylık Çocuklarının Baba Katılımının Çocukların Erken Dönem Matematik Becerileri ile İlişkisi"** konulu tezi kapsamında; İlimiz Üsküdar ilçesinde bulunan okul öncesi eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenci ve ebeveynlerine; kişisel bilgi formu, baba katılım ölçeği ve metropolitan okul olgunluğu ölçeğini uygulama isteği hakkındaki ilgi (a) dilekçe ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Araştırmacının söz konusu talebi; bilimsel amaç dışında kullanılmaması, **uygulama sırasında bir örneği müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanılması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun müdürlüğümüzden izin alınmadan kamuoyuyla paylaşılmaması koşuluyla, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde ilgi (b) Bakanlık emri esasları dâhilinde uygulanması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde (CD formatında) bilgi verilmesi kaydıyla** Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde Olur'larınıza arz ederim.

Ömer Faruk YELKENCİ
Milli Eğitim Müdürü

OLUR
03/11/2017

Ahmet Hamdi USTA
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:1- Genelge
2- Komisyon Tutanağı

İl Milli Eğitim Müdürlüğü Binbirdirek M. İmran Öktem Cad.
No:1 Eski Adliye Binası Sultanahmet Fatih/İstanbul
E-Posta: sgb34@meb.gov.tr

Bilgi İçin: Y.YÜKSEL
Tel: (0 212) 455 04 00-239
Faks: (0 212)455 06 52

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden d750-b8ec-360a-9556-3122 kodu ile teyit edilebilir.

T.C.
ÜSKÜDAR KAYMAKAMLIĞI
İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 83711363-405.01-E.757982 10.01.2018
Konu: Anket Çalışması

TÜM RESMİ VE ÖZEL ANAOKULLARI İLE ANA SINIFI BULUNAN
İLKOKUL MÜDÜRLÜKLERİNE

İlgi :İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 03.11.2017 gün ve 18446164 sayılı yazısı.

Ayşe Fulya ÖZDEMİR tarafınan **" Okul Öncesi Eğitimi Alan 66-72 Aylık Çocukların Baba Katılımının Çocukların Erken Dönem Matematik Becerisi ile İlişkisi"** konulu anket çalışmasının yapılmasının uygun görüldüğüne ilişkin Valilik onayı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Yahya Murat GÜLER
Müdür a.
Şube Müdürü

Ek:Yazıve ekleri

M.Sinan Mah. Dr.Fahri Atabey Cad. No:21Üsküdar /İSTANBUL Telefon: (0216) 201 20 70
Elektronik Ağ: www.uskudar-meb.gov.tr Faks : (0216) 201 20 88
E-posta: ozelogretim@uskudar-meb.gov.tr Bilgi için : Özel Okul, Özel Dersh.,Kurslar Fikriye UNUTMA Z (Şef) Dahili 1472

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. https://evraksorgu.meb.gov.tr adresinden bb4c-3834-39d3-8f6b-3f0b kodu ile teyit edilebilir.

Baba Katılım Ölçeği

Gül Şendil <gsendil@istanbul.edu.tr>

Reply
Sat 3/18/2017, 7:37 PM
You

etö literatür.docETÖ makale yazılar 08.pdfETÖ.xls
28 KB 174 KB 33 KB

3 attachments (235 KB) Downloadall
SavealltoOneDrive - Personal

Tabii Fulyacım kullanabilirsin, bundan memnuniyet duyarım:))

16 Mart 2017 17:37 tarihinde fulya özdemir <fulya-ozgur@hotmail.com> yazdı:
Gül hocam merhabalar. Ben Maltepe Üniversitesi Gelişim Psikolojisi yüksek lisans bölümü öğrencisi Ayşe Fulya Özdemir. Geçen sene sizden Aile Psikolojisi dersini almıştım. Tez çalışmam için "Baba Katılım Ölçeği"nizi kullanmak istiyorum. Acaba göndermeniz mümkün olur mu? Cevabınız için şimdiden çok teşekkür ederim.İyi çalışmalar dilerim...

--

Prof. Dr. Gül Şendil
İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi
Psikoloji Bölümü Gelişim Psikolojisi Anabilim Dalı Başkanı

0212 455 57 00 /15789
gsendil@istanbul.edu.tr
gsendil58@gmail.com

EK-2: SOSYO-DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Değerli Babalar,

Bu araştırma 66-72 ay arası çocuğa sahip babaların çocuğun çeşitli alanlarda yetiştirilmesine yönelik katılımının çocukların erken dönem matematik becerileri ile arasındaki ilişkinin incelenmesi amacıyla planlanmıştır.

Sizlerden istenilen, anket formunda yer alan soruları dikkatle okuyup size uygun olan seçeneği işaretlemenizdir. Vereceğiniz bilgiler gizli tutulacak ve sadece bilimsel araştırmalar için kullanılacaktır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi, soruları içtenlikle yanıtlamanıza ve görüşlerinizi gerçekçi bir biçimde yansıtmanıza bağlıdır. Lütfen ankette yanıtsız soru bırakmamaya özen gösteriniz. Katkılarınız için teşekkür ederim.

Ayşe Fulya ÖZDEMİR

Maltepe Üniversitesi

Gelişim Psikolojisi Yüksek Lisans Programı

Çocuğunuzun Yaşı:

Babanın Yaşı:

Babanın Eğitim Durumu:

İlkokul Mezunu ( ) Ortaokul Mezunu ( )

Lise Mezunu ( ) Üniversite Mezunu ( )

Yüksek Lisans Mezunu ( ) Doktora Mezunu ( )

Gelir Seviyeniz:

Çok Düşük ( ) Düşük ( )

Alt Orta ( ) Orta ( )

Yüksek ( ) Çok Yüksek ( )

Kaç Çocuğunuz var? _____

1'den fazla ise bu formu kaçıncı çocuğunuz için dolduruyorsunuz? _____

Çocuğunuz Kaç Sene Anaokulu Eğitimi Aldı? _____

Çocuğunuz Aktif Olarak Hangi Elini Kullanmaktadır?

Sağ El ( ) Sol El ( ) Her ikisi de ( )

EK-3: BABA KATILIM ÖLÇEĞİ

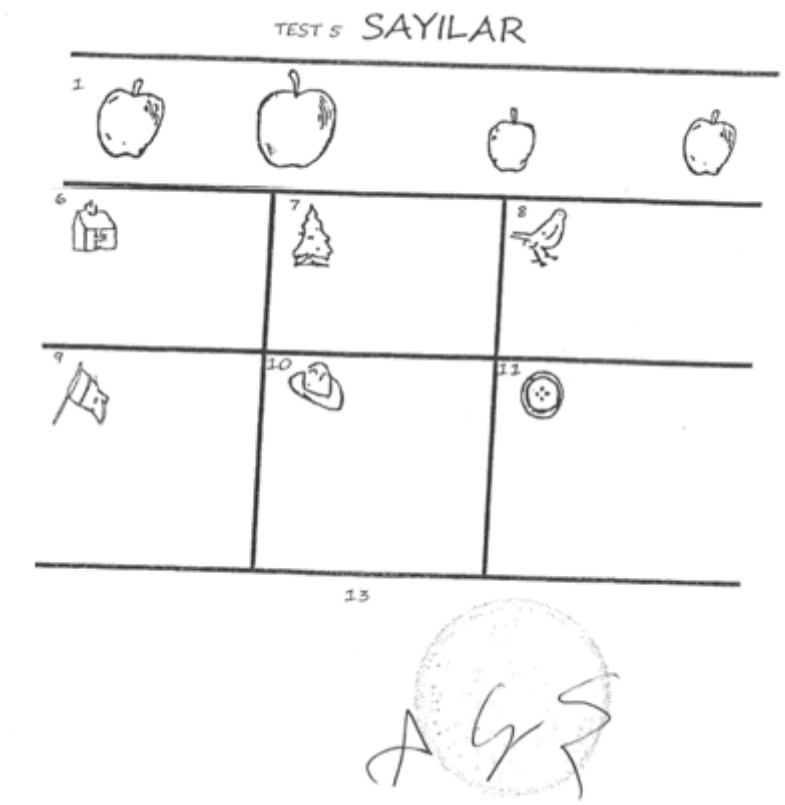
Örnek Maddeler

BABA KATILIM ÖLÇEĞİ (BAKÖ)

Aşağıda çocuğunuzla ilişkileriniz hakkında cümleler verilmiştir. Sizden istediğimiz her cümlenin size ne kadar uyduğunu yandaki kutucuklardan birini işaretleyerek belirtmenizdir.

	CÜMLELER	Her zaman böyledir	Çoğu zaman böyledir	Bazen böyledir	Nadiren böyledir	Hiç böyle değildir
1	Çocuğumla hareketli oyunlar (kovalamaca, saklambaç, güreş vb.) oynarım.					
2	Çocuğumun dişlerini fırçalayıp fırçalamadığıyla ilgilenirim.					
3	Çocuğuma kitap okurum.					
4	Çocuğumun saçlarını tararım.					
5	Çocuğumla birlikte spor yaparım.					
6	Çocuğumu kucağıma alırım.					
7	Çocuğumu sinemaya götürürüm.					
34	Çocuğumu öperim.					
35	Çocuğumu pikniğe götürürüm.					
36	Çocuğumu nelerin mutlu edeceğini bilirim.					
37	Çocuğumu tiyatroya götürürüm.					

EK4: METROPOLİTAN OKUL OLGUNLUĞU TESTİ SAYILAR BÖLÜMÜ

EK 5: BİLGİLENDİRİLMİŞ ONAM FORMU

Revizyon Takip Tablosu

REVİZYON NO	TARİH	AÇIKLAMA
00	20.12.2017	İlk yayın.

../../20..

LÜTFEN BU DÖKÜMANI DİKKATLİCE OKUMAK İÇİN ZAMAN AYIRINIZ

Sizi Ayşe Fulya Özdemir tarafından yürütülen "Okul Öncesi Eğitim Alan 66-72 Aylık Çocukların Baba Katılımı İle Erken Dönem Matematik Bcerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi " başlıklı **araştırmaya** davet ediyoruz. Bu araştırmaya katılıp katılmama kararını vermeden önce, araştırmanın neden ve nasıl yapılacağını bilmeniz gerekmektedir. Bu nedenle bu formun okunup anlaşılması büyük önem taşımaktadır. Eğer anlayamadığınız ve sizin için açık olmayan şeyler varsa, ya da daha fazla bilgi isterseniz bize sorunuz.

Bu çalışmaya katılmak tamamen **gönüllülük** esasına dayanmaktadır. Çalışmaya **katılmama** veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmadan **çıkma** hakkında sahipsiniz. **Çalışmayı yanıtlamanız, araştırmaya katılım için onam verdiğiniz** biçiminde yorumlanacaktır. Size verilen **formlardaki** soruları yanıtlarken kimsenin baskısı veya telkini altında olmayın. Bu formlardan elde edilecek bilgiler tamamen araştırma amacı ile kullanılacaktır.

1. **Araştırmayla İlgili Bilgiler:**

   a. Araştırmanın Amacı: . Bu araştırmanın temel amacı okul öncesi eğitimi alan 66-72 aylık çocukların baba katılımlarının erken dönem matematik becerileriyle ilişkisini incelemektir.

   b. Araştırmanın İçeriği: Araştırma kapsamında öğrencilerin erken dönem matematik becerileri Metropolitan Okul Olgunluğu testinin sayılar bölümü ile baba katılım ise babalara uygulanan Baba Katılım ölçeği ile ölçülecektir. Ayrıca babalara demografik bilgi formu da uygulanacaktır.

   c. Araştırmanın Nedeni: □ Bilimsel araştırma X Tez çalışması

2. **Çalışmaya Katılım Onayı:**

Yukarıda yer alan ve araştırmadan önce katılımcıya/gönüllüye verilmesi gereken bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını ve amacını, gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları tamamen anladım. **Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama aşağıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapıldı, soru sorma ve tartışma imkanı buldum ve tatmin edici yanıtlar aldım. Bana, çalışmanın muhtemel riskleri ve faydaları sözlü olarak da anlatıldı.** Bu çalışmayı istediğim zaman ve herhangi bir neden belirtmek zorunda kalmadan bırakabileceğimi ve bıraktığım takdirde herhangi bir olumsuzluk ile karşılaşmayacağımı anladım.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının (Kendi el yazısı ile)
İmzası:

(Varsa) Velayet veya Vesayet Altında Bulunanlar İçin;

Veli veya Vasisinin (kendi el yazısı ile)

İmzası:

Not: *Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.*

KAYNAKÇA

Adil,A.,Ghayas, S. (2007*).* Effect of handedness on intelligence level of students*. Journal of the Indian Academy of Applied Psychology.* 33(1): 90

Afat ,N. (2013). Çocuklarda üstün zekanın yordayıcı olarak ebeveyn tutumları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi.*20(1): 155

Akman, B. (2010). *Okul öncesi matematik eğitimi.* Ankara: Pegem Kademi.

Akman, B.&Üstün, E. (2003). Üç yaş grubu çocuklarda kavram gelişimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 24: 139-140

Aksan, D. (1998). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim I.*Ankara, Türk Dil Kurumu.

Aktaş, Y. (2004). *Okul öncesi dönemde matematik eğitimi.*Adana: Nobel Kitabevi.

Alkan,H.& Özgen, K. (2014). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı kapsamında, öğrencilerin öğrenme stillerine uygun öğrenme etkinliklerinin akademik başarı ve tutuma etkileri: fonksiyon ve türev kavramı örneklemesi*. TurkishJournal Of ComputerAndMathematicsEducation.* 5(1):5

Allen, S. &Daly, K. (2002). Theeffects of fatherinvolvement: a summary of theresearchevidence. *Ontario Network,* 1, 1-11.

Anlıak, Ş. (2004). Okul öncesi dönemde çocuğun yaşamında baba ve erkek öğretmenin rolü ve önemi. *Ege Eğitim Dergisi* (5): 29.

Arslanargun, E. & Tapan, F. (2012). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 11 (2), 219-238.

Aslan, D. (2005). Okul öncesi eğitimde reggioemilia yaklaşımı. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi,* 14 (1), 75-84.

Aslanargun, E., Bozkurt S. &Sarıoğlu, S. (2016). Sosyoekonomik değişkenlerin öğrencilerin akademik başarısı üzerindeki etkileri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi.*9(3):229

Atar,E. , Aykaç,N. , Bilgin, H.& Kabaran, H. (2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin 4+4+4 uygulaması sonucunda yaşadıkları sorunların öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi (muğla ili örneği*). TurkishStudies.* 9(2): 346

Atlı, S. , Sak, İ. , Sak,R. &Şahin, B. (2015). okul öncesi dönem: anne baba tutumları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 11(3). 985

Avcı, N. & Dere, H. *Okul öncesi çocuğu ve matematik.* Erişim Tarihi: 04.01.2018. https://www.researchgate.net/profile/Neslihan_Avci/publication/242365376_OKULONCESI_COCUGU_VE_MATEMATIK/links/0c96051f6c61a59be2000000/OKULOeNCESI-COCUGU-VE-MATEMATIK.pdf.

Baran, M., Yılmaz, A. & Yıldırım, M. (2007). Okul öncesi eğitimin önemi ve okul öncesi eğitim yapılarındaki kullanıcı gereksinimleri. *Dicle Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,*8, 27-44.

Başal, H. A. (2005). *Okulöncesi eğitimin ilke ve yöntemleri,* İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Bertan,M. , Güçiz,B. Haznedaroğlu,D. , Koln,P.,&Yurdakök, K. (2009). Ülkemizde erken çocukluk dönemine ilişkin yapılan çalışmaların derlenmesi(2000-2007*). Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi.* 52:2

Borovik, A.V. &Gardiner, T. (2006).*Mathematical abilities and mathematical skills.*World Federation of NationalMathematicsCompetitionsConference,July, 1-9.

Boz,T., Yıldırım, A. (2014). 4+4+4 eğitim siteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı zorluklar. *Başkent Universityjournal Of Education.* 1(2): 62

Cheyne,C. , Crow,T.,Finana,M. &Roberts,N. (2011*). Does being left-handed or right-handed affect academic ability?.* 09.07.2018 tarihinde www.ukdataservice.ac.uk adresinden erişilmiştir.

Çağdaş,A.&Yıldız,F. (2014). Deneysel yaratıcılık programının 4-5 yaş çocuklarının bilişsel gelişimine olan etkileri. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.* 316

Çelenk, S. (2008). İlköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinin ilkokuma ve yazma öğretimine hazırlık düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 8(1): 88

Çubukçu,Z. (1991). *Okul öncesi eğitimde öğretmen davranışlarının çocuk gelişimine etkisi. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü: Ankara.

Dağlı, A. (2007). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin türkçe ve matematik derslerindeki akademik başarılarının karşılaştırılması.* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi: Konya.

Dede,Y. &Dursun,Ş.(2014).Öğrencilerin matematikte başarısını etkileyen faktörler: matematik öğretmenlerinin görüşleri bakımından. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 24(2). 223

Demir,A.,Doğan,S. & Uğurlu, C. (2014). 4+4+4 eğitim sisteminin okul paydaşlarına olumlu ve olumsuz etkilerinin yönetici görüşlerine göre incelenmesi. *Gaziantep Universityjournal Of SocialSciences.* 13(1): 118

Demir, O. & Ersöz, Y. (2016). 4+4+4 eğitim sitemi kapsamında sınıf öğretmenlerinin ilkokuma ve yazma eğitiminde yaşadıkları güçlüklerin değerlendirilmesi. *Turkish Online Journal of Qualitativeİnquiri (TOJQI).*7(1):19

Duran, A. (2010). *Erkeksi rollerin baba katılımı ile ilişkisinin araştırılması.*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü: Ankara.

Durualp, E. (2009). *Anasınıfına devam eden 6 yaş çocuklarının sosyal uyum ve becerilerine oyun temelli sosyal beceri eğitimini etkisinin incelenmesi: çankırı örneği.* Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi (Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi) Anabilim Dalı: Ankara.

Duru, A., Savaş, E.&Taş,S. (2010). Matematikte öğrenci başarısını etkileyen faktörler. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 11(1): 127

Dursun, Ş. &Çoban, A. (2006). geometri dersinin lise programları ve öss soruları açısından değerlendirilmesi. C.*Ü Sosyal Bilimler Dergisi,* 30, 213-221.

Dündar, Ş. (2014). Algılanan anne-baba ve öğretmen akademik katılım ölçeğinin türkçeye uyarlanması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi,* 4 (1), 369-382.

Ebeye, O.,Emore, E. , Igbigbi, P. &Obomhemse, H. (2008). A look at theeffect of handdominance on learning. *Journal Of AppliedSciences.*8(1): 174.

Erbay, E. (2008). *Okul öncesi eğitim alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerilere sahip olma düzeyleri.*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) .Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Ergül, A. (2014*). Erken matematiksel akıl yürütme becerileri değerlendirme aracı geliştirilmesi.(*Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ergün, S. (2003). *Okul öncesi eğitimi alan ve almayan ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin matematik yetenek ve başarılarının incelenmesi.*(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) .Marmara Üniversitesi: İstanbul.

Erkan, S.&Kırca, A. (2010). Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf öğrencilerinin okula hazırbulunuşluklarına etkisinin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 38: 104

Erol, A. (2016). *Proje yaklaşımına dayanan aile katılımlı çevre eğitimi programının 5-6 yaş çocukların çevreye yönelik farkındalık ve tutumlarına etkisinin incelenmesi. (*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Gander, M.&Gardiner, H. (1993). *Çocuk ve ergen gelişimi*.Ankara: İmge Kitabevi.

Gönen, M. (1990). Çocuğun gelişmesinde okul öncesi eğitimin önemi.*Okul öncesi Eğitim Dergisi,*39, 6–10.

Günay Bilaloğlu, R. (2014). *Okul öncesi eğitimde aile katılımı etkinliklerinin uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve aile katılımı etkinliklerinin dil-matematik becerilerinin geliştirilmesine etkisi*.(Doktora Tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Gürşimşek, I. (2010). Okul öncesi eğitime aile katılımını etkileyen faktörler. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama Dergisi,* 9 (18), 1-19.

Güven,Y. (2005). *Erken çocuklukta matematiksel düşünme ve matematiği öğrenme.*İstanbul: Küçükadımlar Eğitim Yayınları.

Hamamcı, Z. & Hamamcı, E. (2015). Çocuk gelişimi kuramları ve dil öğretmenleri için yansımaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi,* 4 (1), 125-134.

Hızarcı, S. (2004). Sunuş. S. Hızarcı, A. Kaplan, A. S. İpek ve C. Işık (Ed*.), Euclid geometri ve özel öğretimi.* Ankara: Öğreti Yayınları.

Kandır, A. & Alpan, Y. (2008). Okul öncesi dönemde sosyal-duygusal gelişime anne-baba davranışlarının etkisi. *Aile ve Toplum Dergisi,* 4 (14), 33-38.

Kandır, A.&Tümer, N. (2013). Farklı sosyoekonomik düzeydeki 5-6 yaş çocuklarının erken öğrenme becerilerinin incelenmesi.*Sosyal Politika Çalışmaları*. (7):56

Kanter, P.F.,&Darby, L.B. (1998*). Helpingyourchildrenlearnmath. Education PublicationsCenter(ED.Pubs*).Erişimtarihi:26.03.2018https://www2.ed.gov/pubs/parents/Math/title.html.

Karabulut, H. (2017). *Ergenlerin saldırgan davranışları, baba katılımı ve baba katılımının yordayıcıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi.*(Doktora Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel araştırma teknikleri. (9. basım).* Ankara: Nobel Yayınları.

Kaya, Ü., Kızıltepe, G., Uyanık, Ö. &Yaşar,M. (2016). Çocuğu okul öncesi eğitim kurumuna devam eden babaların çocukları ile olan ilişkilerinin incelenmesi. *Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi* 9(4): 525

Keçeli Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının arttırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* 9 (1), 69-83.

Kılıçaslan,Y. (2012). *Okul öncesine devam eden 5-6 yaş grubu öğrencilerin benlik kavramlarının annelerinin yaşam doyumları bağlamında incelenmesi.(*Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).Arel Üniversitesi.İstanbul.

Kılıçgün, M.Y. (2016). *Okul öncesi eğitime giriş.* Erişim Tarihi: 05.02.2018.Http://Eski.Erzincan.Edu.Tr/Userfiles/Files/DERS%20I%20%20Okul%20%D6ncesi%20E%F0itime%20Giri%FE(1).Pdf.

Kobak, C. &Pek, H. (2015). Okul öncesi dönemde ana çocuk sağlığı ve anaokulundaki çocukların beslenme özelliklerinin karşılaştırılması.*Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 30 (2), 42-55.

Kocayörük, E. (2010). Ergen gelişiminde aile işlevleri ve baba katılımı. *Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi,* 4 (33), 37-45.

Koçyiğit, S. &Başara Baydilek, N. (2015). okul öncesi dönem çocuklarının oyun algılarının incelenmesi*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 12 (1), 1-26.

Kotaman, H. (2008). Türk ana babalarının çocukların eğitim öğretimlerine katılım düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 21 (1), 135-149.

Kuzucu Y. &Özdemir, Y. (2013). Ergen ruh sağlığının anne ve baba katılımı açısından yordanması. *Eğitim Ve Bilim Dergisi,* 38 (168), 96-112.

Kuzucu, Y. (2011).Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi*. Türk Psikolojik Danışma Ve Rehberlik Dergisi,* 4 (35), 79-91.

Lunsford, M.L. &Poplin, P. (2011). From research to practice: Basic mathematics skills and success İn İntroductorystatistics. *Journal Of Statisticseducation,*19 (1), 1-22.

Milli Eğitim Bakanlığı (2009). *Çocuk gelişimi ve eğitimi.*Ankara:MEB Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı (2014*). Bilişsel gelişim*.Ankara: MEB Yayınları.

Odabaşı, B. (2014). Türk eğitim siteminde yeni kanun değişikliği (4+4+4) üzerine düşünceler. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 43(2): 106

Oktay, A. (1999) . *Yaşamın sihirli yılları: Okul öncesi dönem.*İstanbul: Epsilon Yayınları.

Orçan, M. (2013). Erken çocukluk dönemi matematik eğitimi için örnek bir model*. Eğitim Ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 1-13.

ÖZ, F. (1983). *"Okul öncesi eğitim", cumhuriyet döneminde eğitim, (Ed.: H. Salam)*,İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Özabacı, N. (2006). Çocukların sosyal becerileri ile ebeveynlerin sosyal becerileri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi (Fırat UniversityJournal Of SocialScience),*16/1, S.: 163–179.

Özyürek, Z. &Ceylan, Ş. (2014). Okul öncesi çocuklarda sosyal becerilerin desteklenmesi konusunda öğretmen ve veli görüşlerinin belirlenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,*35, 99-114.

Özyürek, A. &Şahin, F. (2008). 5-6 yaş grubu çocuğa sahip ebeveynlerin demografik özelliklerinin çocuk yetiştirme tutumlarına göre incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi.* 6(3):407

Özyürek, A.& Şahin, F. (2005). 5-6 yaş grubunda çocuğu olan ebeveynlerin tutumlarının incelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi.* 25(2): 31

Pekeluludağlı, N. (2017). Baba katılımında etkili faktörler ve baba katılımının baba, anne ve çocuk açısından yararları. *Türk Psikoloji Yazıları Dergisi,* 20 (39), 70-88.

Polat Unutkan, Ö. (2007). Okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazır bulunuşluğunun incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,*32, 243-254.

Rossi, A. (1984). Genderandparenthood. *AmericanSociologicalReview,* 49, 1-10.

Seven, S. (2014). *Okul öncesi eğitime giriş.* Ankara: Pegem Akademi.

Sımsıkı, H. &Şendil, G. (2014). Baba katılım ölçeğinin geliştirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi,*13 (49), 104-123.

Şahin, F.& Ulutaş, İ. (2014). *Her yönüyle okul öncesi eğitim.*Ankara: Hedef Basın Yayın.

Telli, A.A. & Özkan, H. (2016). 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Doktor Behçet Uz Çocuk Hastalıkları Dergisi,* 6 (2), 127-134.

Tezel Şahin, F. & Özbey, S. (2007). Aile eğitim programlarına baba katılımının önemi. *Toplum Ve Sosyal Hizmet Dergisi,* 18 (1), 39-48.

Thornton, J. S.,Crim, C. L., &Hawkins, J. (2009). theımpact of an on going Professional development program on prekindergarten teachers'mathematics practices. *Journal Of EarlyChildhoodTeacherEducation,* 30(2), 150-161.

Ulutaş, A., Demir, E. &Yayan, E. H. (2017). motor gelişim eğitim programının 5-6 yaş çocukların kaba ve ince motor becerilerine etkisinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 17 (3), 1524

Unutkan, Ö. (2007). Okul öncesi dönem çocuklarının matematik becerileri açısından ilköğretime hazırbulunuşluğunun incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.*32: 250

Uyanık, Ö. & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi,* 3 (2), 118-134.

Ünüvar, (2010). Aile katılımı çalışmaların yönelik ebeveyn ve öğretmen görüşlerinin karşılaştırılması. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* 18 (3), 719-730.

Veggel, N.V. &Amory, J. (2014). Theim pact of maths support tutorials on mathematics confidence and academic performance in a cohort of he animal science students. *Peerjournal,* 10, 1-11.

Yılmaz, B. (2015). *48-60 aylık çocuklar için erken sayı değerlendirme ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması.*(Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Yüksel, G. (1999). *Sosyal beceri eğitiminin üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyine etkisi.*(Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.